

Natuurwaardeninventarisatie
bestemmingsplan Landelijk Gebied West

BügelHajema

Plek voor ideeën

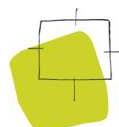
Natuurwaardeninventarisatie
bestemmingsplan Landelijk Gebied West

Inhoud

Natuurwaardeninventarisatie

2 juli 2010

Projectnummer 038.00.01.20.09

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Gebiedsbescherming	7
2.1	Natuurbeschermingswet 1998	7
2.1.1	Inventarisatie beschermde gebieden	8
2.1.2	Voorwaarden en consequenties voor het bestemmingsplan	12
2.2	Ecologische Hoofdstructuur	14
2.2.1	Inventarisatie EHS-natuur	15
2.2.2	Voorwaarden en consequenties voor het bestemmingsplan	17
3	Soortenbescherming	19
3.1	Flora- en faunawet	19
3.2	Ecostructuuronderzoek	20
3.3	Inventarisatie ecosoorten	21
3.3.1	Vaatplanten	21
3.3.2	Zoogdieren - vleermuizen	23
3.3.3	Zoogdieren-overig	27
3.3.4	Vogels	29
3.3.5	Amfibieën	32
3.3.6	Reptielen	33
3.3.7	Vissen	34
3.3.8	Dagvlinders	36
3.3.9	Libellen	36
3.3.10	Overige ongewervelden	37
3.3.11	Overzicht ecostructuursoorten	37
3.4	Ecostructuurzone	38
3.5	Voorwaarden en consequenties voor het bestemmingsplan	39
3.5.1	Binnen de zones	39
3.5.2	Buiten de zones	40

Bijlagen

Inleiding

De gemeente Breukelen heeft besloten om de geldende bestemmingsplannen voor haar grondgebied te actualiseren. Het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied West' zal de bestemmingsplannen voor het landelijk gebied ten westen van de rijksweg A2, met uitzondering van de kernen Nieuwer Ter Aa en Kockengen, vervangen. Omdat de Europese en nationale natuurwetgeving, het rijksnatuurbeleid en het provinciaal natuurbeleid consequenties kunnen hebben voor het nieuwe bestemmingsplan is besloten om deze consequenties voor het plangebied te onderzoeken.

DOEL ONDERZOEK

In voorliggend onderzoeksrapport is voor het bestemmingsplan 'Landelijk Gebied West' aangegeven welke beschermde natuurwaarden aanwezig zijn. Daarnaast is aangegeven welke voorwaarden in het bestemmingsplan kunnen worden opgenomen om te voorkomen dat het bestemmingsplan leidt tot schade aan natuurwaarden (gebiedsbescherming en soortenbescherming) die op basis van de wetgeving niet wordt toegestaan. De bescherming van gebieden, zoals Natura 2000-gebieden, Wetlands en staats- en beschermde natuurmonumenten, is vastgesteld in de Natuurbeschermingswet 1989. De bescherming van gebieden uit de Ecologische Hoofdstructuur is geregeld in de Nota ruimte en in het Provinciaal omgevingsplan. Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna.

Het onderzoek is in opdracht van de gemeente Breukelen uitgevoerd door BügelHajema Adviseurs B.V.

Het natuurwaardenonderzoek behandelt zowel de gebiedsbescherming als de soortenbescherming. Hoofdstuk 2 gaat in op de relevante wet- en regelgeving met betrekking tot de gebiedsbescherming. Hoofdstuk 3 gaat in op de soortenbescherming, waarbij tevens de belangrijkste natuurwaarden van het plangebied en de kwetsbaarheid worden behandeld.

LEESWIJZER

G e b i e d s b e s c h e r - m i n g

De gebiedsbescherming is geregeld via de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur uit de Nota Ruimte (Regeringsbeslissing 2006) en het Streekplan Utrecht 2005-2015. Hierna worden deze beschermingsregiems afzonderlijk behandeld. Voor agrarische beheersgebieden, waaronder weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden, gelden geen ruimtelijke consequenties. Deze beheersgebieden zullen worden toegelicht in het kader van soortenbescherming (zie paragraaf 3.3.4. Vogels).

2.1

Natuurbeschermingswet 1998

In oktober 2005 is de Natuurbeschermingswet 1998 van kracht geworden. De Natuurbeschermingswet 1998 is gericht op de bescherming van gebieden ten behoeve van de daar voorkomende soorten en habitatten.

De Natuurbeschermingswet 1998 kent drie verschillende typen beschermde gebieden. Hieronder worden deze verschillende typen benoemd:

TYPEN GEBIEDEN

- **Natura 2000-gebieden**
Natura 2000 is een samenhangend, Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Natura 2000-gebieden betreffen gebieden die zijn of nog moeten worden aangewezen op grond van de Vogel- en Habitatrictlijn. Voorheen werden ze ook wel speciale beschermingszones genoemd.
- **Beschermde natuurmonumenten**
Al onder de Natuurbeschermingswet 1967 werden natuurgebieden beschermd door het aanwijzen van staats- en beschermde natuurmonumenten. Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 is het onderscheid tussen staats- en beschermde natuurmonumenten vervallen; beide worden nu beschermde natuurmonumenten genoemd. Daarnaast komen de (delen van) beschermde natuurmonumenten die overlappen met Natura 2000-gebieden te vervallen. De instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied zullen wel mede betrekking hebben op de waarden die beschermd werden door het natuurmonument.

- Overige gebieden
Hieronder vallen de gebieden die de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aanwijst ter uitvoering van verdragen of andere internationale verplichtingen, zoals Wetlands. Nederland heeft alle aangewezen Wetlands ook aangewezen onder de Vogelrichtlijn.

AANTASTING Voor ingrepen in of in de omgeving van een beschermd gebied wordt via een voortoets onderzocht of de ingreep (significant) negatieve effecten kan hebben op het beschermd gebied. Op basis hiervan moet door middel van een vooroverleg tussen het bevoegde gezag en de initiatiefnemer worden ingeschat of met wetenschappelijke zekerheid kan worden gesteld dat de ingreep geen negatieve effecten kan hebben. Wanneer geen wetenschappelijke zekerheid bestaat dat er geen significant negatieve effecten zijn, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Wanneer er mogelijk negatieve effecten zijn die zeker geen significant negatieve effecten zijn, moet een verslechterings- en verstoringstoets worden uitgevoerd. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een Natuurbeschermingswetrappport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage in een aanvraagprocedure voor een Natuurbeschermingswetvergunning van de initiatiefnemer. Wanneer er geen effecten worden verwacht, kan het bevoegd gezag daarover een verklaring afgeven. Bevoegd gezag is bijna altijd het college van Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie waarin het beschermde gebied voor het grootste deel ligt. Bij grensoverschrijdende gebieden of (inter)nationale belangen is dat de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

EFFECTEN Voor alle gebieden geldt dat ruimtelijke ontwikkelingen worden getoetst aan de geldende aanwijzingsbesluiten. Dit zijn vaak nog de aanwijzingen als Vogelrichtlijngebied, als beschermd natuurmonument of staatsnatuurmonument of de aanmelding en voorlopige aanwijzing als Habitatrictlijngebied. De instandhoudingsdoelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheerplannen van de Natura 2000-gebieden. In het aanwijzingsbesluit en het beheerplan staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is of wordt aangewezen. Deze instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad en in de toekomst aan te wijzen instandhoudingsdoelen mogen niet onmogelijk worden gemaakt. De aanwijzingsbesluiten voor Natura 2000-gebieden zijn echter ten tijde van het schrijven van dit rapport nog niet voor alle gebieden klaar. Voorlopig wordt daarom, voor het overgrote deel van de gebieden, mede getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten of conceptaanwijzingsbesluiten.

2.1.1

Inventarisatie beschermde gebieden

Binnen de gemeente Breukelen zijn enkele beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingwet 1998 aanwezig. Het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen ligt ten minste 2,5 km ten oosten van het plangebied.

Ten noordwesten van het plangebied, op circa 3,5 km, ligt het Natura 2000-gebied Botshol.

Verder liggen er twee beschermde natuurmonumenten binnen het plangebied; Oeverlanden Gein en Schraallanden Utrecht-west.

Natura 2000-gebieden

Oostelijke vechtplassen

Het Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen is aangewezen als Vogelrichtlijngebied en voornamelijk alleen aangemeld als Habitatrichtlijngebied. Het ontwerpbesluit voor het Natura 2000-gebied heeft van 11 september tot en met 22 oktober 2008 (derde tranche) ter inzage gelegen. Zowel op formeel aangewezen gebieden als op bij de Europese Commissie aangemelde gebieden zijn rechtsgevolgen van toepassing op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (art. 19d e.v.) of de Habitatrichtlijn (artikel 6, directe werking of richtlijnconforme toepassing). De informatie aangaande begrenzing, soorten en habitattypen met betrekking tot de aanwijzingen (Vogelrichtlijn) en aanmeldingen (Habitatrichtlijn) zoals vermeld in de gebiedendatabase (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>) blijft daarom van kracht totdat de betreffende Natura 2000-aanwijzingen definitief zijn. Hierbij wordt erop gewezen dat blijkens een uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State daarnaast ook rekening dient te worden gehouden met voorgenomen gebiedsuitbreidingen (en mogelijk ook bepaalde andere wijzigingen) zoals opgenomen in de ontwerpbesluiten.

De Oostelijke Vechtplassen bestaat uit een reeks van laagveengebieden tussen de Vecht en de oostrand van Utrechtse heuvelrug. In het gebied bevinden zich door turfwinning ontstane meren en plassen, de meeste met een zandondergrond en sommige aanzienlijk verdiept door zandwinning. De combinatie van rivierinvloeden en invloeden van het watersysteem van de zandgronden heeft een rijke schakering van typen van moeras en moerasvegetaties doen ontstaan. In het gebied zijn twee belangrijke gradiënten te onderscheiden: van noord naar zuid loopt een gradiënt van meer gesloten gebied (bos) naar meer open landschap (grasland, trilveen en rietland), terwijl van west naar oost een gradiënt is te zien van toenemende kwel (in petgaten en trilvenen). Het is een belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen (roerdomp, purperreiger) en zeer belangrijk voor broedvogels van moerassen met veel waterriet en lange oeverlijnen (woudaap, grote karekiet). Het is ook van enig belang als broedgebied voor enkele andere moeras- en watervogels (porseleinhoen, zwarte stern, ijsvogel).

De aanwijzing van het gebied als Natura 2000 heeft betrekking op de volgende Habitattypen, Habitatrichtlijnsoorten en Vogelrichtlijnsoorten.

Habitattypen

- H3140 Kranswierwateren.
- H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden.

- H4010 Vochtige heiden.
- H6410 Blauwgraslanden.
- H7140 Overgangs-en trilveen.
- H7210 Galigaanmoerassen.
- H91D0 Hoogveenbossen.

Habitatrichtlijnsoorten

- H1042 Gevlekte witsnuitlibel.
- H1082 Gestreepte waterroofkever.
- H1134 Bittervoorn.
- H1149 Kleine modderkruiper.
- H1163 Rivierdonderpad.
- H1318 Meervleermuis.
- H1340 Noordse woelmuis.
- H1903 Groenknolorchis.

Vogelrichtlijnsoorten

- A021 Roerdomp - (broedvogel).
- A022 Woudaap - (broedvogel).
- A029 Purperreiger - (broedvogel).
- A041 Kolgans - (niet broedvogel).
- A043 Grauwe gans - (niet broedvogel).
- A050 Smient - (niet broedvogel).
- A051 Krakeend - (niet broedvogel).
- A056 Slobeend - (niet broedvogel).
- A059 Tafeleend - (niet broedvogel).
- A068 Nonnetje - (niet broedvogel).
- A119 Porseleinhoen - (broedvogel).
- A197 Zwarte stern - (broedvogel).
- A229 IJsvogel - (broedvogel).
- A292 Snor - (broedvogel).
- A298 Grote karekiet - (broedvogel).

Botshol

Het Natura 2000-gebied Botshol is vooralsnog alleen aangemeld als habitatrichtlijngebied. Het ontwerpbesluit voor het Natura 2000-gebied heeft van 11 september tot en met 22 oktober 2008 (derde tranche) ter inzage gelegen. Zowel op formeel aangewezen gebieden als op bij de Europese Commissie aangemelde gebieden zijn rechtsgevolgen van toepassing op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (art. 19d e.v.) of de Habitatrichtlijn (artikel 6, directe werking of richtlijnconforme toepassing). De informatie aangaande begrenzing, soorten en habitattypen met betrekking tot de aanwijzingen (Vogelrichtlijn) en aanmeldingen (Habitatrichtlijn) zoals vermeld in de gebieden-database (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>) blijft daarom van kracht totdat de betreffende Natura 2000-aanwijzingen definitief zijn. Hierbij wordt erop gewezen dat blijkens een uitspraak van de Afdeling Bestuursrecht-spraak van de Raad van State daarnaast ook rekening dient te worden gehou-

den met voorgenomen gebiedsuitbreidingen (en mogelijkserwijs ook bepaalde andere wijzigingen) zoals opgenomen in de ontwerpbesluiten.

De Botshol is een oud laagveenverlandingsgebied met een groot aandeel water. Het is een complex van ondiepe plassen met een gemiddelde diepte van 1,5 m met legakkers en eilanden. Door de vormingsgeschiedenis van het oorspronkelijke veen is het gebied steeds beïnvloed door een hoge basenrijkdom, terwijl de verlanding na de vervening in enigszins brak water heeft plaatsgevonden. In het gebied komen daardoor onder meer galigaanmoerassen en kranswierwateren voor. Verder bestaat het gebied uit ruigten, moerassen, blauwgraslanden en veenmosrietland.

De aanwijzing van het gebied als Habitatrictlijngebied heeft betrekking op de volgende Habitattypen, Habitatrictlijnsoorten, en complementaire soorten.

Habitattypen

- H3140 Kranswierenwateren.
- H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden.
- H6410 Blauwgraslanden.
- H6430 Ruigten en zomen.
- H7140 Overgangs- en trilvenen.
- H7210 Galigaanmoerassen.

Habitatrictlijnsoorten

- H1134 Bittervoorn.
- H1149 Kleine modderkruiper.
- H1163 Rivierdonderpad.
- H1318 Meervleermuis.

Complementaire soorten

- A197 Zwarte stern (broedvogel).
- A292 Snor (broedvogel).

Beschermde natuurmonumenten

Oeverlanden van het Gein, de Aa en de Angstel

Het beschermd natuurmonument Oeverlanden van het Gein, de Aa en de Angstel wordt gevormd door oeverlanden, die onderdeel uitmaken van het landschap van de veenstromen het Gein, de Aa en de Angstel. Dit natuurmonument is aangewezen in augustus 1993 en valt onder de Natuurbeschermingswet 1998. In de oeverlanden van de Aa komen veel verschillende vegetatietype voor als droog en nat grasland, ruigtevegetatie, rietzomen en (elzen)broekbos-elementen. Soorten als dotterbloem, watergentiaan fijne waterranonkel kunnen hier worden aangetroffen. Door de rust in het natuurmonument zijn de gebieden van belang voor broed- en trekvogels. Ook kunnen de gebieden een

belangrijke rol spelen als migratieroute en als nestel- en foerageergebied voor zoogdieren, amfibieën en insecten (met name dagvlinders en libellen).

Schraallanden Utrecht-west

Het beschermd natuurmonument Schraallanden Utrecht-west wordt gevormd door oeverlanden bestaande uit gras- en hooilanden, moerassige terreinen waaronder rietvelden met plaatselijke houtgewas en delen moerasbos. Dit natuurmonument is aangewezen in april 1992 en valt onder de Natuurbeschermingswet 1998. Het beschermd natuurmonument bestaat uit viertal gebieden, waarvan één binnen de gemeente ligt en één tegen de gemeentegrens aan ligt. Het betreft respectievelijk de gebieden Armenland Ruwel, Demmerikse kade en Schraalland langs Demmerinksekade. De andere twee gebieden, De Meye en Kamerik-Teylinges, liggen in de gemeente Woerden.

De Armenlanden bestaat voornamelijk uit schraal, vochtig grasland dat nog kenmerken vertoont van blauwgrasland. In het gebied komen enkelen bijzondere soorten als hondsviooltje, blonde zegge, sterzegge en snavelzegge voor. In het najaar en vroege voorjaar kunnen enige honderden watersnippen in het gebied worden aangetroffen.

Het grootste gedeelte van de Demmerikse kade bestaat uit een kade, begroeid met elzen-, essen- en wilgenstruweel en heeft een ruige ondergroei. Langs de kade ligt een blauwgrasland met interessante plantensoorten als blauwe knoop, tormentil, padderus en moerasviooltje. Op beide kades broeden enige algemene bosvogels. Deze kades hebben wel belangrijke ecologische verbindingfunctie voor insecten en kleine zoogdieren.

2.1.2

Voorwaarden en consequenties voor het bestemmingsplan

Voor de beschrijving van de effecten van het bestemmingsplan op de beschermde gebieden is onder andere gebruikgemaakt van de website De effectenindicator (zie www.synbiosys.alterra.nl/natura2000). De effectenindicator is een hulpmiddel waarmee verkend kan worden welke storende factoren optreden ten gevolge van plannen en/of activiteiten. De resultaten van de effectenindicator worden weergegeven in een verstoringstabel, waarin de gevoeligheid van soorten en/of habitattypen voor de storende factoren staan weergegeven (zie bijlage 1 en 2).

Uit de effectenindicator blijkt dat de Natura 2000-gebieden, Oostelijk Vechtplassen en Botshol, (zeer) gevoelig zijn voor dezelfde storingsfactoren. Doordat de eigenschappen van de beschermde natuurmonumenten en de Natura 2000-gebieden binnen het plangebied zeer overeenkomen, hebben de genoemde effecten ook betrekking op deze beschermde natuurmonumenten.

De voornaamste effecten die optreden in het plangebied, zijn fysische effecten als verdroging en verzuring. Wanneer door menselijk ingrijpen de actuele

grondwaterstand lager is dan de gewenste grondwaterstand (voor natuur) kan verdroging optreden. Verdroging treedt ook op wanneer schade aan de natuur wordt veroorzaakt door wegzijging. Doordat de schraallanden iets hoger liggen en een hoger waterpeil wordt gehandhaafd in deze gebieden, vindt er wegzijging plaats. Om de verdroging te compenseren moet gebiedsvreemd water toegevoegd worden. Door inlaten van voedselrijk water kan negatieve gevolgen hebben voor de vegetatie in de gebieden.

Stoffen die verzuring, vermesting en/of verontreinig veroorzaken kunnen zowel door de lucht of door water aangevoerd worden. Binnen het plangebied zijn de watergangen in de polders en de rivier Gein, met elkaar verbonden. Verzuring, vermesting en/of verontreinig van deze wateren kan negatieve effecten hebben de beschermde natuurgebieden, als de oeverlanden, schraallanden (zie Ecostructurenkaart, natuurgebieden). Hierdoor kunnen habitattypen veranderen en kenmerkende soorten verdwijnen.

Tevens is de flora en fauna in deze gebieden gevoelig voor mechanische verstoring en verandering van populatiedynamiek. Door mechanische activiteiten (betreding, luchtwervelingen, golfslag) kunnen negatieve effecten op soorten en habitats optreden. Bodemverdichting als gevolg van betreding (door mensen of machines) kan bijvoorbeeld leiden tot een verandering van de soortensamenstelling van een habitatype. Sterke golfslag in water kan tot beschadiging van oevervegetatie leiden. Dit kan onder anderen veroorzaakt worden door toenemende recreatieve vaart. Luchtwervelingen van bijvoorbeeld windmolens hebben vleermuis- en vogelsterfte tot gevolg. De sterfte kan, afhankelijk van de omvang, een negatief effect op de populatieomvang hebben.

Onder de storende factor 'verandering in populatiedynamiek' vallen activiteiten die een direct effect op de populatie-opbouw en/of populatiegrootte hebben. Er wordt hier vooral bedoeld op de situatie wanneer er sprake is van sterfte van individuen door wegverkeer, windmolens, of door jacht of visserij.

Conclusie

Het gemeentelijk ruimtelijk beleid dient te zijn gericht op het voorkomen van deze fysieke storende factoren op de beschermde gebieden, aangezien dit een negatieve invloed heeft op habitattypen en soorten. Het dient de aanbeveling om het verlagen van grondwaterpeilen en de ammoniak- en stikstofdioxide-uitstoot in het plangebied te beperken. Dit geldt met name bij uitbreiding en nieuwe vestiging van veehouderijbedrijven.

Daarnaast dient het gemeentelijk ruimtelijk beleid gericht te zijn op het voorkomen van mechanische verstoringen, aangezien dit negatieve invloeden heeft op habitattypen en de populatiedynamiek van plant- en diersoorten. Dit geldt met name bij toename van recreatiedruk (op land en water), toename van verkeer en aanleg van wegen.

In het bestemmingsplan zijn de bestaande intensieve veehouderijbedrijven bestemd. Er is een ontheffing en wijzigingsbevoegdheid voor uitbreiding van het gebruik en het bouwvlak opgenomen. De uitbreiding wordt alleen verleend

mits aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. Het betreft onder andere de voorwaarden dat nieuwe bebouwing niet tot gevolg mag hebben dat de ammoniakdepositie toeneemt en de uitbreiding geen negatieve effecten heeft op natuurwaarden. Daarnaast worden er geen nieuwe recreatiegebieden of wegen opgenomen in het bestemmingsplan. Het beleid met betrekking tot het grondwaterpeil valt niet binnen het bestemmingsplan.

Het bevoegd gezag voor de Natuurbeschermingswet, de provincie Utrecht, zal deze visie nog in een overleg in het kader van het voorontwerp bestemmingsplan moeten bevestigen.

2.2

Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. De Ecologische Hoofdstructuur kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. De Ecologische Hoofdstructuur bestaat uit:

- Kerngebieden, onder andere natuurterreinen, bossen en grote wateren.
- Natuurontwikkelingsgebieden - gebieden die een goede mogelijkheid bieden voor het ontwikkelen van natuurwaarden.
- Verbindingszones - zones die uitwisseling van soorten tussen bovengenoemde gebieden mogelijk maken.
- Beheersgebieden - agrarisch gebied dat van belang is voor natuurwaarden en waarvoor een vergoeding beschikbaar is om een aangepast agrarisch beheer toe te passen en belemmeringen te compenseren.

BELEID Het beleid ten aanzien van de Ecologische Hoofdstructuur is in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan en voortgezet in de Planologische Kernbeslissing van het Structuurschema Groene Ruimte. Dit maakt nu deel uit van de Nota Ruimte. Ruimtelijke ingrepen in de Ecologische Hoofdstructuur met significant negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied zijn in beginsel niet toegestaan. Hier geldt het zogenaamde 'nee-tenzij'-principe. Aantasting van de Ecologische Hoofdstructuur wordt alleen verdedigbaar geacht als er geen reële alternatieven zijn en sprake is van groot openbaarbelang. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

In juli 2007 is door het Rijk en de provincies het beleidskader Spelregels Ecologische Hoofdstructuur, Beleidskader voor compensatiebeginsel, Ecologische Hoofdstructuur, saldobenadering en herbegrenzen Ecologische Hoofdstructuur uitgegeven. Met dit beleidskader kan maatwerk worden geboden, onder andere bij ruimtelijke ontwikkelingen in de Ecologische Hoofdstructuur waarbij de totale ontwikkeling leidt tot een nettowinst voor de Ecologische Hoofdstructuur. Daarnaast wordt hierin een beoordelingskader gegeven (significantie) en is ook externe werking een expliciet te beoordelen effect geworden.

Provincie Utrecht heeft in het Streekplan 2005-2015 de Ecologische hoofdstructuur planologisch verankerd. Hierin bestaat de Ecologische hoofdstructuur uit een netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden, tussenliggende agrarische gebieden met natuurwaarden en verbindingen daartussen. De provincie heeft onderscheidt gemaakt in zes verschillende gebieden, waarvan drie binnen het gemeente Breukelen voorkomen.

- **Bestaande natuur** verwijst naar gebieden die deel uitmaken van een samenhangend netwerk. Grote aaneengesloten natuurgebieden, zoals de Utrechtse Heuvelrug, maken in hun totaliteit deel uit van de bestaande natuur. Uitgezonderd zijn de meer bebouwde gebieden die begrensd zijn met een rode contour.
- **Nieuwe natuur** zijn de natuurgebieden die sinds 1 mei 1988 zijn ontwikkeld of nog moeten worden ontwikkeld. Dit zijn landbouwgronden waar op grond van aanwezige waarden of potenties belangrijke natuurwaarden worden ontwikkeld, soms mede om bestaande natuurgebieden te versterken.
- **Ecologische verbindingzones** zijn ingerichte of nog in te richten gebieden die planten en dieren de mogelijkheid bieden zich tussen bestaande en nieuwe natuurgebieden te verplaatsen.

In kader van de Ecologische hoofdstructuur, geldt volgens het Utrechts Provinciaal beleid, dat nieuwe plannen, projecten of handelingen binnen en in de nabijheid van de ecologische hoofdstructuur niet zijn toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang (het 'nee, tenzij'-regime).

2.2.1

Inventarisatie EHS-natuur

In het plangebied zijn enkele gebieden aangewezen als onderdeel van de Ecologische hoofdstructuur. Tevens zijn landschappelijke structuren als oevers en kades langs de rivieren en watergangen als Ecologische verbindingzone aangewezen.

Polderreservaat Kockengen

Tegen de noordzijde van het het dorp Kockengen ligt een natuurgebied dat beheerd wordt door gemeente Breukelen en de Natuurgroep Kockengen. Het beheer van het gebied is gericht op het creëren van een situatie die doet denken aan het kleinschalig polderlandschap rond 1900, met zijn cultuurgronden, zoals hooilanden en natte graslanden en ook om de flora en fauna uit die tijd terug te krijgen. Rietland met schraallandsoorten als rietorchis, wilde gagel en waterdriblad worden hier aangetroffen. De wateren en rietlanden bieden een geschikt broedgebied voor enkele paartjes zwarte stern en een leefgebied voor zeldzame soorten als roerdomp en grote karekiet.

EHS-GEBIEDEN

Rijksweg A2

Vlak langs de Rijksweg A2 nabij de Nieuwe wetering ligt een klein watergebiedje. Dit gebiedje maakt onderdeel uit van de ecologische verbindingszone Angstel en Aa. Het natuurdoel is zoetwatergemeenschap.

Nieuwe natuur

Rijkswaterstaat werkt aan de verbreding van de A2 tussen Amsterdam en Maarssen. Een onderdeel ervan wordt gevormd door de aanleg van beplantingen in de landschapsstroken aan weerszijden van de snelweg, de ecologische stapstenen en de inrichting rond de aansluitingen.

Tussen de Vinkeveensche Plassen en Breukelen zijn er plannen voor de aanleg van een laagveenmoeras-ecosysteem in de vorm van moderne petgaten in het aanwezige veenpakket. De grondgedachte achter het voorstel om in de landschapsstroken ondermeer petgaten aan te leggen is de verwijzing naar de ontstaansgeschiedenis van de grote plassen waar langs de weg loopt. De Vinkeveensche- en ook de Loosdrechtse Plassen zijn ontstaan uit vervening van het eertijds aanwezige moeras. Dit is gebeurd door middel van de winning van turf en veen onder water, dat vervolgens te drogen werd gelegd op naast gelegen kaden. Hierdoor ontstond een afwisseling van petgaten (water) en legakkers (kaden) (Inrichtingsplan Landschapsstroken Petgaten, 1999).

Langs de A2 vanaf Nieuwer ter Aa en het Haarrijn zullen landschapsstroken als parklandschap ingericht worden. Het 'parklandschap' refereert aan de met parkbossen begroeide stroomruggen langs de Vecht. Het veenpakket is hier deels door rivierklei vervangen. Dit parkbossenlandschap zal samengesteld worden uit typische parkbossoorten en vochtige loofbossoorten. De bomen staan in wildverband als solitair of als groep bij elkaar. Tussen deze bomen en boomgroepen komt een kruidenrijk grasland tot ontwikkeling. De slootoevers van de landschapszone lopen aan de landschapskant flauw af en bieden gelegenheid voor de ontwikkeling van een natuurvriendelijke oever. Ter hoogte van het viaduct van de spoorlijn Woerden vindt de ontwikkeling plaats van een vochtig loofbos, buiten de landschapszone (Herziening Beplantingsplan A2-Noord, 2008).

ECOLOGISCHE VERBINDINGSZONES

Angstel en Aa

Deze verbindingszone ligt tussen Abcoude en Breukelen en vormt een in noord-zuid richting liggende as tussen De Venen en het Vechtplassengebied. Belangrijkste aanknopingspunten zijn de veenrivier de Angstel en Aa met oevers en oeverlanden, enkele landgoederen en het recreatieterreintje Oukoperdijk. Belangrijkste knelpunten vormen de A2, een gemaal, de bebouwingskernen van Nieuwer ter Aa, een aantal bruggen en de spoorlijn Amsterdam-Utrecht. Er wordt gestreefd naar waardevolle water- en oevervegetaties, oeverlanden en aanliggende moerassen en schraallanden.

Geuzensloot

Deze verbindingszone ligt ten zuiden van de Vinkeveensche Plassen en Loenersloot en vormt de centrale verbinding tussen De Venen en het Vechtplassenge-

bied. Belangrijkste aanknopingspunt is de Geuzensloot, terwijl het belangrijkste knelpunt de A2 vormt. Er wordt gestreefd naar een Geuzensloot met waardevolle oevers en een brede aanliggende moeraszone. Ter hoogte van de A2 zijn forse faunavoorzieningen aanwezig.

Demmerik-Loosdrechtse plassen

Deze verbindingzone ligt tussen het gebied ten zuiden van de Vinkeveense Plassen ter hoogte van Loenen en Breukelen. De verbinding vormt samen met de Geuzensloot de centrale verbinding tussen De Venen en het Vechtplassen-gebied. Belangrijkste aanknopingspunten zijn de oude goederenspoorweg, de Nieuwe wetering, het fort bij Nieuwersluis, een deel van de Vecht, de Drecht en de Weersloot. Belangrijkste knelpunten zijn de A2, de spoorlijn Amsterdam-Utrecht, de sluizen van de Vecht met de Drecht en de Weersloot.

Er wordt gestreefd naar een verbinding uit de oude goederenspoorweg met aanliggende zone met plasbermen en schraalland, brede watergangen en delen van de rivieren met waardevolle oevers en aanliggende zones met moeras(bos), schraalland en nabij de Vecht tevens vochtig loofbos.

2.2.2

Voorwaarden en consequenties voor het bestemmingsplan

Het gemeentelijk ruimtelijk beleid dient in verband met het voorgaande gericht te zijn op het volgende:

- Het voorkomen van oppervlakteverlies van het leefgebied van (beschermde) flora- en fauna. Een voorbeeld hiervan is het tegengaan van het dempen van sloten die geschikt zijn als leefgebied voor vissen.
- Het voorkomen van verdroging, verzuring en vermesting.
- Het voorkomen, dan wel minimaliseren van verontreiniging van grond- en oppervlaktewater in verband met voorkomende vissen en botanische waarden. In dit kader zijn de Wet verontreiniging oppervlaktewater (Wvo) en Kader Richtlijn Water (KWR) van belang.
- Recreatie en een intensief (beroepsmatig) gebruik van waterwegen kunnen een negatieve invloed hebben. Dit is vooral relevant voor die delen die als ecologische verbindingzone zijn aangewezen. Belangrijk is hier de handhaving van rust in de broedperiode en winterperiode en het voorkomen of beperken van verstoring van oevers (aanlegsteigers).
- Met name bij ecologische verbindingzones moet barrièrewerking voorkomen worden.

Verstorende ruimtelijke ontwikkelingen in en in de omgeving van de Ecologische hoofdstructuur, zijn in het bestemmingsplan gekoppeld aan een aanlegvergunning. Het gaat dan onder andere om de aanleg van aanlegsteigers, kampeerplaatsen, fiets- en wandelpaden, het vergraven, verruimen en dempen van bestaande waterlopen en het verwijderen van opgaande begroeiing.

Soortenbescherming

3

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze wet regelt de bescherming van planten- en diersoorten. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 is met de Flora- en faunawet in de nationale wetgeving verwerkt.

3.1

Flora- en faunawet

Onder de Flora- en faunawet zijn beschermd de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel. Deze soorten zijn vermeld op lijsten die zijn gebaseerd op het Besluit aanwijzing dier- en plantensoorten Flora- en faunawet.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12).

De verboden in de artikelen 9, 10 en 11 gelden niet voor mol, bosmuis en veldmuis. Ook gelden ze niet voor huisspitsmuis als deze zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in tabellen.

BESCHERMINGSREGIMES

1. Algemene beschermde soorten (in dit rapport aangegeven als 'tabel 1-soorten'). Voor deze soorten geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen vrijstelling voor de verbodsbepalingen genoemd in de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet.
2. Overige beschermde soorten (in dit rapport aangegeven als 'tabel 2-soorten'). Voor overige beschermde soorten en vogelsoorten geldt (buiten het broedseizoen) eveneens een vrijstelling bij ruimtelijke activiteiten, mits de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten uit tabel 2 ontheffing worden aangevraagd.
3. Strikt beschermde soorten: Bijlage 1-soorten van de AMvB 2004 en bijlage IV-soorten van de Habitatrictlijn (in dit rapport aangegeven als 'tabel 3-soorten'). Voor deze soorten geldt in principe geen vrijstelling. Voor verstoring van deze soorten en van vogels kan slechts onder bepaalde voorwaarden ontheffing worden verleend.

3.2

Ecostructuuronderzoek

Bij een in omvang beperkt bestemmingsplangebied bestaat het vooronderzoek voor de Flora- en faunawet uit het verzamelen van gegevens over voorkomende soorten en een afweging of deze soorten beschermd zijn en onder de voorgenomen activiteit negatieve effecten ondervinden. Voor het volledige grondgebied van een gemeente en voor de wettelijke planperiode van tien jaar kan echter een dergelijk inschatting niet worden gemaakt. Daarom is het onderzoek voor het bestemmingsplan Landelijk Gebied West uitgevoerd volgens de zogenaamde Ecostructuurmethode. Bij deze methode wordt uitgegaan van de ecologische infrastructuur (ecostructuur) die het plangebied bevat. Het onderzoek bestaat uit drie stappen, welke hieronder nader worden uitgelegd.

Stap 1 Inventarisatie soorten

Stap 1 bestaat uit het inventariseren van relevante soorten aan de hand van bestaande gegevens. Vanuit het bestemmingsplan zijn in het bijzonder soorten uit tabel 2 en 3 en vogels van belang, aangezien voor soorten uit tabel 1 bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling voor de verbodsbepalingen geldt. De tabel 2 en 3-soorten en vogels worden in dit onderzoek verder "ecostructuursoorten" genoemd. Voor de inventarisatie van de ecostructuursoorten en belangrijke leefgebieden van deze soorten is Het Natuurloket¹ geraadpleegd, zijn gegevens opgevraagd bij Provincie Utrecht en is de website 'www.waarneming.nl' geraadpleegd. Verder zijn waarnemingen verzameld uit

¹ Het Natuurloket is een onafhankelijke informatiemakelaar die gegevens over beschermde soorten toegankelijk maakt. Deze gegevens zijn afkomstig uit de databanken van talloze organisaties, verenigd in de Vereniging Onderzoek Flora en Fauna (VOFF). Het Natuurloket bezit zelf geen gegevens. Het Natuurloket is een initiatief van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de organisaties binnen de VOFF.

de landelijke en provinciale soortenatlassen voor zoogdieren, vissen en vleermuizen. De verspreidingsgegevens van dagvlinders en libellen zijn afkomstig uit het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' van EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

Stap 2 Bepalen ecostructuur

Stap 2 bestaat uit het bepalen van de ecologische infrastructuur ofwel "ecostructuur". De ecostructuur bestaat uit landschapselementen waarlangs ecostructuursoorten zich kunnen verplaatsen, zoals houtsingels, watergangen en bebouwing. Op basis van het raadplegen van topografische kaarten en luchtfoto's (Google Earth) en een veldbezoek op 6 juli 2009 is de ecostructuur die belangrijk is voor de ecostructuursoorten in beeld gebracht. Toekomstig te ontwikkelen natuur (Natuurontwikkelingsgebieden uit het Streekplan Utrecht 2005-2015) is ook opgenomen als ecostructuur. Hiermee wordt ook de bescherming van toekomstig te vestigen ecostructuursoorten, zoals groene glazenmaker en ringslang, voor de wettelijke planperiode van tien jaar gewaarborgd (zie 2.2.1 Inventarisatie EHS-natuur, Nieuwe natuur). Vervolgens is voor de ecostructuur een zoneringsplan bepaald waarin ontwikkelingen een negatief effect kunnen hebben op de in de ecostructuur aanwezige ecostructuursoorten. Dit geheel heet de "ecostructuurzone".

Stap 3 Verwerking planregels

Ruimtelijke ontwikkelingen als nieuwbouw, verbouw en sloop van bouwwerken en werkzaamheden aan houtsingels, bosschages en ruigten hebben mogelijk negatieve effecten op de ecostructuursoorten. Het gemeentelijk ruimtelijk beleid binnen een ecostructuurzone dient te zijn gericht op het uitvoeren van onderzoek naar voorkomen van natuurwaarden en effecten daarop, voorafgaand aan ontwikkelingen. Buiten de ecostructuurzone kunnen ontwikkelingen bij recht toegestaan worden, aangezien de kans hier op overtreding van de Flora- en faunawet zeer gering is.

3.3

Inventarisatie eco-soorten

Hierna worden de ecostructuursoorten per soortgroep besproken. De korte soortenbeschrijvingen zijn veelal gebaseerd op teksten uit de soortendatabase van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

3.3.1

Vaatplanten

De kilometerhokken in het plangebied zijn volgens het Natuurloket voor een groot deel goed onderzocht, enkele kilometerhokken zijn matig tot slecht onderzocht, in de periode van 1975 tot met 2007. De gebruikte gegevens zijn afkomstig van Provincie Utrecht, Natuurwerkgroep Kockengen en de website

‘www.waarneming.nl’. Een groot deel van het plangebied is goed onderzocht op het voorkomen van vaatplanten. De gegevens van beide bronnen zijn actueel (2005-2008) en gedetailleerd.

Volgens het Natuurloket zijn in het plangebied waarnemingen van drie ecostructuursoorten bekend. Het beeld van de verspreiding van ecostructuursoorten is vrij compleet. De ecostructuursoorten zijn in tabel A weergegeven.

Tabel A. Ecostructuursoorten in de soortengroep vaatplanten in het plangebied van de gemeente Breukelen

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Beschermingsregime
Rietorchis	<i>Dactylorhiza majalis ssp.praeterrmissa</i>	Tabel 2
Waterdriëblad	<i>Menyanthes trifoliata</i>	Tabel 2 & rode lijst
Wilde gagel	<i>Myrica gale</i>	Tabel 2 & rode lijst

Het plangebied, gelegen in de regio “Veenweide”, is grotendeels opgebouwd uit laagveen. Alleen een strook langs het riviertje de Aa bestaat uit klei en is onderdeel van het overgangsgebied van het veenweidegebied naar de Vechtoeverwal. Het laagveen is in de middeleeuwen ontgonnen. Kenmerkend voor het veenweidegebied is het open grazige landschap met hier en daar geriefbosjes en beplanting rond boerderijen.

In de beschermde natuurgebieden als polderreservaat Kockengen (onderdeel van Ecologisch hoofdstructuur), Armenlanden Ruwel (beschermde natuurmonument) en oevers van Groote Heicop (ecologische verbindingzone), worden streng beschermde soorten aangetroffen. In deze vrij voedselarme tot matig voedselrijke oevers en veenmoerassen, worden ecostructuursoorten als waterdriëblad, rietorchis en wilde gagel waargenomen. Gebiedsgewijs worden de aandachtsoorten en bijzondere plantengemeenschappen kort besproken.

Graslanden

De graslanden in het plangebied zijn voedselrijk en intensief beheert, en alleen begroeid met zeer algemene plantensoorten. De sloten tussen de graslanden in het plangebied zijn begroeid met algemene soorten als kleine kikkerbeet, witte waterlelie en gele plomp. Langs de oevers staan algemene plantensoorten als gele lis, kleine watereppe en egelboterbloem en licht beschermde soorten als zwanenbloem en gewone dotterbloem.

Riet- en oeverlanden

In de beschermde natuurgebieden en ecologische hoofdstructuur bevinden zich bijzondere riet- en oeverlanden. Door het eeuwenlang gevoerde extensief beheer zijn hier schraalland met vegetatietype van nat en voedselarm karakter ontwikkeld. Deze gebieden worden gekenmerkt door soorten van blauwgrasland, zoals blauwe zegge, tandjes gras en blauwe knoop. Ook worden hier rietorchis, ratelaar en kleine valeriaan waargenomen. Langs de oevers en in de sloten worden soorten als waterdriëblad, krabbenscheer en zwanenbloem waargenomen. De lagere delen van de oeverlanden, met fluctuerende waterstanden worden gekenmerkt door vegetatietype van laagveenmoeras en moe-

rasbossen. Hier kunnen soorten als wilde gagel, zwarte els en veenmossen voorkomen.

ECOSTRUCTUURZONE

De groeiplaatsen van de bijzondere ecostructuursoorten zijn grotendeels beperkt tot de natuurgebieden, omdat daar de geschikte milieus aanwezig zijn. Deze natuurgebieden vallen alle binnen de ecostructuurzone. Verder zijn oeverzones van de rivieren in de ecostructuurzone gelegd. Op landgoederen kunnen bijzondere stinzensoorten voorkomen, ook deze terreinen vallen onder de ecostructuurzone. Er zijn niet direct ecostructuursoorten te verwachten in de intensief in gebruik zijnde graslanden en bebouwde gebieden. De verspreiding van zaden over grotere afstanden kan via dieren, wind of water over verschillende kilometers plaatsvinden. De eisen aan de omstandigheden tijdens de verplaatsing zijn meestal gering. Voor een geslaagde vestiging op nieuwe plaatsen gelden wel hoge eisen. De kans om de ecostructuursoorten buiten de geschikte leefgebieden aan te treffen, wordt daarmee klein.

Conclusie

Binnen de ecostructuur dient nader onderzoek naar beschermde planten plaats te vinden, wanneer het gaat om ontwikkelingen als bodemwerkzaamheden, beïnvloeden van de waterstand en werkzaamheden als kappen en dunnen van houtsingels, bosschages en ruigten.

3.3.2

Zoogdieren - vleermuizen

Gebruikte gegevens over vleermuizen zijn afkomstig uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens, 1997). De gegevens lijken, hoewel verouderd, vrij compleet en geven een goed beeld van voorkomende soorten. De ecostructuursoorten worden in tabel B weergegeven.

Tabel B. Ecostructuursoorten in de soortengroep vleermuizen in het plangebied van de gemeente Breukelen

Nederlandse naam	Latijnse naam	Beschermingsregime
Baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>	Tabel 3
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>	Tabel 3
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	Tabel 3
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>	Tabel 3
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	Tabel 3
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>	Tabel 3
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>	Tabel 3
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	Tabel 3
Watervleermuis	<i>Myotis daubentonii</i>	Tabel 3

Aangetroffen soorten komen verspreid over vrijwel het gehele plangebied voor. Hierna wordt het leefgebied en de leefwijze van de voorkomende vleermuissoorten besproken.

Franjestaart is in Nederland tamelijk zeldzaam. Franjestaart is vooral aan bosrijke omgeving en kleinschalig landschap gebonden en kan in dergelijke

FRANJESTAART

gebieden weer vrij algemeen zijn. Het dier jaagt in bomenlanen, tussen boomkronen, maar ook boven water, in open broekbossen en begroeide oevers. Lijnvormige elementen als lanen, bosranden, bomenrijen, houtwallen en oeverbegroeiing zijn voor franjestaarten van belang als oriëntatielijnen tijdens het vliegen tussen verblijfplaats en jachtgebied.

Kolonies zijn in Nederland vooral gevonden in bomen en recent ook in gebouwen (spleetvormige ruimten en zolders van kerken en boerderijen). Kraamkolonies bestaan gemiddeld uit 20-80 dieren en gebruiken een cluster van meerdere verblijfplaatsen in een klein gebied. Franjestaarten verhuizen regelmatig tussen deze verblijfplaatsen waarbij groepen zich vaak opsplitsen en hergroeperen. In Nederland gebruiken franjestaarten vooral ondergrondse ruimten zoals groeven, forten, ijskelders en bunkers als winterverblijfplaats. Daarbij kruipen ze meestal diep weg in scheuren en kieren. Franjestaart is een standsoort die meestal minder dan 60 km aflegt tussen zomer- en winterverblijfplaatsen.

BAARDVLEERMUIS

Baardvleermuis is in Nederland een schaars voorkomende soort in het kleinschalige agrarische cultuurlandschap en in bosgebieden. Baardvleermuis woont in de zomer spleten en gaten in bomen, zolders, ruimtes achter betimmeringen en vensterluiken aan huizen of zit in vleermuiskasten. Een kraamgroep varieert van tien tot meer dan honderd dieren en bewoont een netwerk van verblijfplaatsen, waarbij telkens slechts een deel van de verblijfplaatsen binnen het netwerk wordt bewoond. Individuele dieren en groepen verhuizen regelmatig. Als winterverblijf kiest Baardvleermuis vooral onderaardse ruimten zoals kalksteengroeven, bunkers, forten, vestingwerken, oude steenfabrieken, ijs- en kasteelkelders.

GEWONE DWERG- VLEERMUIS

Gewone dwergvleermuis leeft in gesloten tot halfopen landschappen in kleinschalige landbouwgebieden, dorpen, steden, parken en tuinen. Het dier jaagt in de beschutting van opgaande vegetatie, binnen de bebouwing in tuinen en bij straatlantaarns, boven water, in bossen en langs bosranden, in en langs lanen, bomenrijen, singels, houtwallen en holle wegen. De verblijfplaatsen worden in spouwmuren gevonden, maar ook achter betimmeringen en daklijsten of onder dakpannen. Gewone dwergvleermuizen gebruiken de verblijfplaatsen van het netwerk plaatsgetrouw, maar verhuizen daarbinnen vaak. Overwinterende dieren verblijven vooral in gebouwen, in spouwmuren, achter daklijsten en onder dakpannen, maar ook in spleten in muren van forten.

GEWONE GROOTOOR- VLEERMUIS

Gewone grootoorvleermuis vliegt door beschutte plekken in bossen en kleinschalig parkachtig landschap, boven bospaden, lanen en open plekken, langs bosranden en laag boven (bloeiende) kruidenbegroeiing of langs de kroon van (bloeiende) bomen. Ze worden zowel op zolders, achter betimmeringen, daklijsten en vensterluiken, in spouwmuren en onder dakpannen, als in holten en spleten in bomen en in vleermuiskasten aangetroffen. De (kraam)groep leeft in een netwerk van een groot aantal bij elkaar gelegen verblijfplaatsen. De dieren verhuizen vaak. Ze volgen lijnvormige structuren als vliegrouete, maar in het bos of in heel kleinschalig landschap vliegen ze gewoon overal doorheen.

Als winterverblijf worden grotten, kalksteengroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en (kasteel)kelders gebruikt. Overwinterende gewone grootoorvleermuizen zijn echter ook op zolders, in kerktorens en een enkele keer in boomholten gevonden.

Watervleermuizen

Gewone grootoorvleermuis

Laatvlieger is een gebouwbewonende soort die overal in Nederland wordt aangetroffen, vooral in relatief open gebied. Het is een typische soort van het agrarische landschap en bebouwingskernen. In de buurt van de bebouwde kom wordt laatvlieger vaak gezien, jagend op insecten in het licht van straatlantaarns. Doorgaans vliegt laatvlieger in de beschutting van bosranden, heggen en lanen op een hoogte tussen 5 m en 20 m boven (vochtige) graslanden, weilanden, langs kanalen en vaarten en in tuinen en parken met vijvers. Verblijfplaatsen van de (kraam)groepen zijn vooral bekend in en op gebouwen: in spouwmuren, achter betimmeringen en daklijsten, onder dakpannen en op zolders. Ze bewonen een netwerk van verschillende huizen tot op hooguit enkele honderden meters uit elkaar. Ze verhuizen soms wel binnen het netwerk, maar zijn in principe erg plaatsgetrouw. Soms wordt hetzelfde huis jaar na jaar als zomer- en winterverblijf gebruikt. Vliegroutes volgen, waar mogelijk, lijnvormige structuren, maar bij gunstige weersomstandigheden wordt over grotere afstanden door open gebied gevlogen.

LAATVLEIEGER

Meervleermuis heeft 's zomers een ruime verspreiding in het noorden en westen van ons land. Kraamkolonies van de soort bevinden zich in diverse typen gebouwen (kerken, boerderijen, zestigerjaren woonhuizen), steevast in de nabijheid van waterrijke gebieden. Elke kolonie heeft maar een paar vaste plekken. Een groot deel van het jaar zitten vrouwtjes en mannetjes op aparte locaties. Tijdens de vlucht worden houtwallen, waterwegen en andere structuren in het landschap gevolgd. Het foerageren, gebeurt boven open water, plaszen, kanalen, vaarten, en meren tot op 15 km van de verblijfplaats. Als winterverblijf gebruikt meervleermuis ondergrondse locaties in grotten, mergelgroeven, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en (kasteel)kelders, de vrouwtjes grotendeels in het buitenland (Eifel, Hartz en Ardennen).

MEERVLEERMUIS

Rosse vleermuizen zijn typische bewoners van oude bomen, maar tegelijkertijd zijn ze gebonden aan open landschap, zoals veengebieden, moerassen, grote meren, infiltratiegebieden en uiterwaarden. Rosse vleermuizen jagen hoog in

ROSSE VLEERMUIS

de lucht, op meer dan 100 m hoogte. Direct na het uitvliegen jagen dieren veel lager, boven een open plek in het bos, langs een bosrand of boven beschutte waterpartijen of weilanden. Vooral in het najaar jagen ze ook graag bij straatlantaarns of boven een hel verlicht verkeersplein of een verlichte kruising in de bebouwde kom. Rosse vleermuizen gebruiken vooral boomholten (onder andere spechtengaten) voor kraamkolonies, als winterverblijven en verblijfplaatsen van paartjes en individuele dieren.

Ruige dwergvleermuis

Rosse vleermuis

RUIGE DWERGVLEERMUIS

Ruige dwergvleermuis is een soort van halfopen, bosrijke landschappen. Vaak jagen ze langs bosranden, door lanen, boven open plekken in bos en langs houtwallen. Waterpartijen en beschutte oevers vormen een belangrijk onderdeel van het leefgebied. Kraamgroepen zijn in Nederland nauwelijks gevonden. Solitaire mannetjes en kleine groepen zijn gevonden in spleten en gaten in bomen, achter loshangend schors en in vogelnestkasten. Ze gebruiken meerdere verblijfplaatsen en verhuizen relatief vaak. Ze jagen tot op 5 km à 10 km van de verblijfplaats, waarbij de vliegroutes zoveel mogelijk lijnvormige structuren volgen. Roepende territoriale mannetjes en paarverblijven zijn in Nederland gevonden in nest- en vleermuiskasten, boomholtes, achter daklijsten en betimmeringen, maar ook onder dakpannen of in spouwmuren. Als winterverblijf zijn gebouwen (spouwmuren, dakpannen, betimmering), houtstapels, maar ook boomholten, nestkastjes en vleermuiskasten bekend.

WATERVLEERMUIS

Watervleermuis is een boombewonende soort van halfopen tot gesloten, waterrijk en bosrijk landschap. De soort jaagt vlak boven het wateroppervlak van beschutte wateren of aan de beschutte kant van vijvers in landgoederen en parken, smalle vaarten en langs langzaam stromende rivieren en beken. Watervleermuis kan ook boven land jagen, relatief laag boven bospaden of op beschutte, open plekken in het bos en soms hoger tussen de boomkronen. Zomergroepen van de soort zijn vooral bekend van spleten en gaten in holle bomen. Bij uitzondering worden (kraam)groepen op kerkzolders, in vleermuiskasten, in bunkers of in oude forten gevonden. Als winterverblijf gebruikt watervleermuis ondergrondse locaties in grotten, mergelgroeven, oude steenfabrieken, bunkers, forten, vestingwerken, ijskelders en (kastee)kelders.

ECOSTRUCTUURZONE

Vleermuizen gebruiken over het algemeen lijnvormige (landschaps)elementen om langs te jagen en te vliegen. Deze structuren zorgen ervoor dat vleermui-

zen zich kunnen oriënteren in het landschap. Omdat vleermuizen, met uitzondering van enkele soorten, geen grotere open ruimten zonder structuren oversteken, kan de te beschermen zone over en vlak langs de opgaande elementen, zoals houtsingels en waterelementen worden gelegd. Bouwwerken en opgaand groen langs landschappelijke structuren zijn in de vleermuiszone opgenomen, aangezien hierin verblijfplaatsen aanwezig zijn. Vanwege het belang van gebouwen voor verblijfplaatsen, is ook de bebouwde kom ecostructuur voor vleermuizen. Erfbeplanting wordt door de meeste soorten gebruikt om te jagen. Voorkomende vleermuissoorten kunnen zich verplaatsen over grote afstanden, per soort variërend van 1 km tot 30 km.

Conclusie

Het voorkomen van vleermuizen is in zowel de ecostructuurzone als in een vleermuiszone opgenomen. Binnen de vleermuiszone is het zeer aannemelijk dat overige ecostructuursoorten, zoals planten of amfibieën, niet voorkomen. Derhalve hoeft geen naderonderzoek naar de overige soortgroepen worden verricht. Binnen de vleermuiszone dient in kader van ruimtelijke ontwikkeling alleen nader onderzoek naar vleermuizen plaats te vinden

Wanneer binnen de ecostructuurzone of vleermuiszone de volgende ontwikkelingen plaats vinden, is de kans groot dat een gebod van de Flora- en faunawet wordt overtreden:

- Aan-, uit- en verbouw (en sloop) van bouwwerken. Het betreft dan met name bouwwerken met spouwmuren en/of dakpannen. Hierdoor kunnen verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten worden vernietigd.
- Kappen en dunnen van houtsingels, bosschages en ruigten. Deze zijn mogelijk onderdeel van het jachtgebied of vliegroute van vleermuissoorten, en worden hierdoor aangetast. Daarnaast kunnen verblijfplaats van boombewonende soorten hierdoor worden vernietigd.
- Aanleg van verlichting, zoals straatlantaarns en sportveldverlichting. Door lichtverstoring kunnen vliegroutes en jachtgebieden ongeschikt worden voor vleermuissoorten.

Derhalve dient ruim voor aanvang van de genoemde ontwikkelingen nader onderzoek naar vleermuizen in kader van de Flora en fauna wet plaats te vinden. In het bestemmingsplannen zijn deze ontwikkelingen gekoppeld onder andere aan een aanlegvergunning.

3.3.3

Zoogdieren-overig

Gebruikte gegevens zijn afkomstig uit de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen, 1992) en Belangrijke Zoogdiergebieden in Nederland (Dijkstra, 1997). De gegevens zijn verouderd, maar zijn nog steeds vrij volledig en geven hierdoor een goed beeld van voorkomende soorten. Tevens zijn gedetailleerde en recente gegevens aangeleverd door Provincie Utrecht. Uit deze gegevens zijn geen waarnemingen van ecostructuursoorten binnen het plangebied be-

kend. Desondanks, kunnen, gezien de ligging van het plangebied en aanwezigheid van geschikte biotoop in het gebied, mogelijk twee ecostructuursoorten voorkomen in het plangebied.

Tabel C. Ecostructuursoorten in de soortgroep zoogdieren-overige in het plangebied van de gemeente Breukelen

Nederlandse naam	Latijnse naam	Beschermingsregime
Noordse woelmuis	<i>Microtus oeconomus</i>	Tabel 3
Waterspitsmuis	<i>Neomys fodiens</i>	Tabel 3

Hierna worden de voorkomende beide soorten besproken.

NOORDSE WOELMUIS

De noordse woelmuis leeft in hoge vegetaties met vooral grasachtige planten. De soort heeft een duidelijke voorkeur voor natte terreinen, zoals rietland, moeras, drassige hooilanden, vochtige duinvalleien en periodiek overstromde terreinen. Doordat de noordse woelmuis geen watervrees heeft, kan hij goed eilandjes bereiken, waar hij dan vaak als enige woelmuis voorkomt. Het plangebied ligt tussen drie belangrijke leefgebieden van noordse woelmuis, Oostelijke Vechtplassengebied, Nieuwkoopse plassen en Vinkeveense Plassen. Gebieden met geïsoleerde vochtige eilandjes, zoals het Polderreservaat, zijn potentieel leefgebied voor noordse woelmuis.

WATERSPITSMUIS

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. De waterspitsmuis komt alleen daar voor waar bodembedekkende vegetatie aanwezig is en waar binnen een straal van 500 m water is te vinden. Meestal komt deze soort niet verder dan 1,5 m uit de rand van het water. Bovendien moet er in de oevers voldoende schuilmogelijkheid zijn waar de waterspitsmuis zich kan terugtrekken om zijn prooi op te eten. Een belangrijk leefgebied van waterspitsmuis, de Nieuwkoopse Plassen ligt relatief nabij het plangebied. Enkele oevers in het plangebied zijn potentieel leefgebied van waterspitsmuis. Deze soort komt in lage dichtheden voor en is lastig te waarnemen, hierdoor is aanwezigheid van deze soort in het plangebied niet uit te sluiten.

Ecostructuurzone

De verblijfplaatsen van noordse woelmuis en waterspitsmuis liggen voornamelijk in het voedselarme laagveengebieden. Mogelijk komen deze soort voor in gebieden zoals Polderreservaat en Armenlanden, deze zijn reeds als natuurgebied aangewezen en liggen dus in de ecostructuurzone. Daarnaast zijn ook oeverzones van waterlopen met een goede waterkwaliteit in het plangebied, waaronder mogelijk de kanalen Groote Heicoop, Bijleveld en Demmerikse kade of de riviertjes Aa en Angstel, van belang voor waterspitsmuis. Deze oevers zijn onderdeel van de ecologische hoofdstructuur en reeds onderdeel van de ecostructuurzone.

Conclusie

Binnen de ecostructuurzone dient ten behoeve van de Flora en faunawet nader onderzoek naar noordse woelmuis en/of waterspitsmuis plaats te vinden bij de volgende ontwikkelingen:

- Vergraven, verruimen en dempen van bestaande waterlopen
- Vergraven van oevers en deponeren van grond (bagger) op oevers, hierdoor worden oevers ongeschikt voor waterspitsmuis.
- Verandering van helling van oevers, beide soorten hebben voorkeur voor plas-dras oevers.
- Verandering van oeverbeheer. Ruige oeverstroken worden ongeschikt als habitat of verbindingszone voor deze soorten als ze: 1) te smal worden gemaakt, 2) er te frequent wordt gemaaid of 3) de (riet)vegetatie helemaal wordt verwijderd.
- Veranderingen in waterhuishouding en waterkwaliteit, voornamelijk verlaging van het grondwaterpeil maar ook vermindering van dynamiek leidt tot ongeschikt leefgebied voor noordse woelmuis.

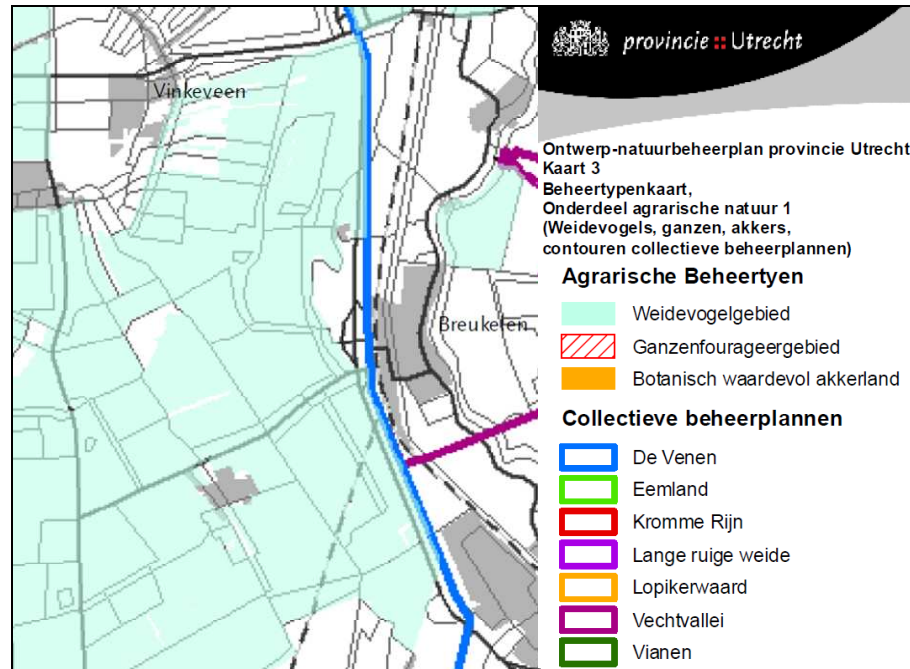
In het bestemmingsplan zijn de eerste drie genoemde ontwikkelingen gekoppeld aan een aanlegvergunning.

3.3.4

Vogels

In het plangebied komt een groot aantal vogelsoorten voor. Aangezien alle inheemse vogelsoorten beschermd zijn, worden deze hier niet allemaal besproken. Er is voor gekozen om enkele belangrijke vogelgebieden kort uit te lichten. Daarnaast wordt ingegaan op vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen.

Het plangebied wordt gekenmerkt door een veenweidegebied, afgewisseld door kanalen en rivieren met rietkragen en moerasoevers. In het Ontwerp Natuurbeheerplan van Provincie Utrecht is bijna het gehele plangebied aangewezen als agrarisch beheertype weidevogelgebied. Er zijn geen ganzenfoerageergebieden aangewezen binnen het plangebied (zie kaart 3.1.). Enkele belangrijke vogelgebieden zullen worden besproken.

Kaart 3.1 Agrarische beheertypen in het plangebied

POLDERRESERVAAT

Het laagveenmoerasgebied ten noorden van Kockengen is een waardevol vogelbroedgebied. Kritische soorten als zwarte stern, ijsvogel en waterral komen in dit natuurgebied tot broeden. De rietkragen bieden geschikt broedgelegenheid voor rietzanger, kleine karekiet en snor. Eveneens is het gebied rustplaats voor purperreiger, ooievaar en ransuil. (bron: Natuurwerkgroep Kockengen)

OPEN VEENWEIDEGEBIED

Het open veenweidegebied met vochtige weilanden is belangrijk foerageer- en rustgebied voor overwinterende soorten als smient, grauwe gans, knobbelzwaan en stormmeeuw. In het voorjaar komen broedvogels als grutto, Kievit, scholekster en tureluur hiervoor. De weilanden, de watergangen tussen de weilanden en de oevers van de kanalen Groote Heicoop, Bijleveld en riveirtje de Aa bieden geschikte foerageergebieden voor soorten als ooievaar, blauwe reiger, grote zilvreiger en purperreiger. Ook zijn langs de oevers van deze watergangen broedende soorten als waterhoen, meerkoet, visdief en knobbelzwaan te verwachten.

OPGAANDE BEPLANTINGEN

De houtwallen en struwelen die verspreid in de polders van het plangebied liggen, bieden geschikt broedgebied voor soorten als bosrietzanger en spotvogel. Ook algemeen voorkomende soorten als merel, vink, winterkoninkje en ekster komen tot broeden in deze begroeiing.

GEBOUWEN

De boerderijen en woningen in het plangebied bieden ook geschikt broedgelegenheid en foerageergebied voor soorten als boerenzwaluw, huiswaluw en huismus en gierzwaluw. Deze soorten broeden in schuren, stallen en onderdakpannen van gebouwen.

Vogels zijn erg mobiel en voor migratie niet sterk afhankelijk van landschapselementen. De ecostructuurzone kan daarom lastig worden afgestemd op vogels. Voor activiteiten in het hele plangebied dient rekening te worden gehouden met het voorkomen van vogels. Een belangrijke factor voor vogels is het behoud van rust en het voorkomen van verstoring. Voor weidevogels is daarnaast openheid van het gebied van groot belang. Vrijwel het gehele plangebied is in het Streekplan Utrecht 2005-2015 aangegeven als goede tot zeer goede weidevogelgebieden (kaart 3.1). Wanneer agrarische gronden zijn opgenomen in het door Gedeputeerde Staten vastgesteld collectief beheerplan kan een subsidieverzoek voor weidevogelbeheer aangevraagd worden. Binnen de begrensde ganzenfoerageergebieden zijn er subsidiemogelijkheden in het kader van de Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer provincie Utrecht. Het Natuurbeheerplan heeft geen planologische consequenties of consequenties voor bestemmingsplannen. De begrenzing van natuurgebieden heeft geen consequenties voor de uit een geldend bestemmingsplan voortvloeiende bestaande gebruiksmogelijkheden van begrensde gronden en ook niet voor daarnaast gelegen gronden. De gebruiksmogelijkheden van een perceel met een agrarische bestemming worden uitsluitend bepaald door het geldende bestemmingsplan. Een natuurbeheerplan heeft dus geen enkele invloed op bestaande gebruiksmogelijkheden.

Over het algemeen geldt voor de meeste vogelsoorten dat geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet worden overtreden als er rekening met het broedseizoen wordt gehouden. In het plangebied komen echter ook vogels voor die gebruikmaken van vaste verblijfplaatsen die jaarrond beschermd zijn.

Uit de gegevens komen boomvalk, sperwer, buizerd, torenvalk, gierzwaluw en huismus en specht naar voren. Deze soorten zijn jaarrond beschermd. Wanneer een jaarrond beschermd nest is aangetroffen en deze door de ingreep zal verdwijnen of de omgeving ervan wordt aangetast, is altijd nader onderzoek nodig voor een ontheffingsaanvraag.

Conclusie

Zoals eerder aangegeven, zijn vogels erg mobiel en voor migratie niet sterk afhankelijk van landschapselementen. De ecostructuurzone kan daarom lastig worden afgestemd op vogels. Vaste verblijfplaatsen van de hierboven genoemde soorten liggen vooral in bossen en groenstructuren met opgaand groen. Deze structuren zijn dan ook in de ecostructuurzone gelegd.

Eventuele broedplaatsen van gierzwaluw en huismus in gebouwen in het open buitengebied zullen echter deels niet binnen de ecostructuurzone vallen. Gierzwaluw heeft een voorkeur voor hoge gebouwen, die als vrijstaand in het plangebied niet voorkomen. Geschikte gebouwen voor nestplaatsen van huismus komen, zijn eveneens geschikt als verblijfplaats voor vleermuis. Deze gebouwen zijn reeds ondervangen binnen de vleermuiszone of ecostructuurzone.

In het bestemmingsplan zijn ontwikkelingen die mogelijk effect hebben op broedplaatsen van gierzwaluw en huismus gekoppeld aan aanleg vergunningen. Het betreft ontwikkelingen die ook effect kunnen hebben op vleermuizen.

3.3.5

Amfibieën

Gebruikte gegevens zijn afkomstig van de RAVON Waarnemingenoverzicht 2006 van de Stichting RAVON. Tevens zijn gedetailleerde en recente gegevens aan-geleverd door Provincie Utrecht. Het plangebied is zeer waterrijk waardoor er voldoende voortplantingsgebieden zijn voor algemene amfibiesoorten. De voorkomende ecostructuursoorten in het plangebied worden in tabel D weer-gegeven.

Tabel D. Ecostructuursoorten in de soortgroep amfibieën in het plangebied van de gemeente Breukelen

Nederlandse naam	Latijnse naam	Beschermingsregime
Poelkikker	<i>Rana lessonae</i>	Tabel 3
Rugstreepad	<i>Bufo calamita</i>	Tabel 3

Hierna worden de voorkomende soorten besproken.

POELKIKKER

In het plangebied zijn exemplaren van het groenkikkercomplex waargenomen. Met het groenkikkercomplex worden de twee soorten poelkikker (tabel 3) en meerkikker (tabel 1) en de kruising tussen beide soorten: bastaardkikker of middelste groene kikker (tabel 1) bedoeld. Deze soorten zijn in het veld moeilij-
k van elkaar te onderscheiden. Poelkikker is een soort uit tabel 3 en staat tevens op de Rode lijst vermeld als kwetsbaar.

Poelkikker leeft in kleine, vaak geïsoleerde wateren met een rijke watervege-
tatie. Ze zijn aan te treffen in laagveenmoerassen, poelen, sloten, natte gras-
landen, heidevennen en hoogvenen. De soort heeft een grotere voorkeur voor
voedselarme omstandigheden dan de andere groene kikkers. Hoewel poelkikker
veel in en bij het water verblijft, is de soort minder aan water gebonden dan
bastaardkikker en meerkikker. De dieren foerageren hoofdzakelijk op het land
en overwinteren daar ook merendeels.

RUGSTREEPPAD

Rugstreepad is een soort uit tabel 3. Rugstreepad leeft vooral in open ter-
reinen waar de bodem en vegetatie regelmatig veranderingen ondergaan, bij
voorkeur op droge en losgrondige bodems die snel opwarmen. Dit kunnen duin-
en heidegebieden zijn of uiterwaarden en geaccidenteerde, door mensen beïn-
vloede terreinen, zoals oude kleiafgravingen, verlaten zandgroeven, met zand
opgespoten terreinen in haven- en industriegebieden en afgeplagde terreinen.
Rugstreepad staat bekend als superpionier en duikt regelmatig op bij bouw-
terreinen en pas opgespoten gronden in stedelijk gebied. In zijn voortplan-
tingswater heeft rugstreepad het liefst zo min mogelijk begroeiing. Kale
oeveren en ondiep water zijn de belangrijkste kenmerken voor een geschikt
voortplantingswater. Vooral tijdelijke wateren, zoals vochtige duinvalleien,
ondergelopen weilanden en laagtes in heideterreinen of bouwputten voldoen
aan die eisen. De overwinteringslocaties zijn vaak zandige plekken en bosjes in
de nabijheid van water, soms wel 1 m diep onder de grond. Ook
(zand)gronddepots kunnen deze functie vervullen.

Het leefgebied van bovengenoemde amfibieën zal grotendeels beperkt zijn tot de natuurgebieden. Rugstreeppad is onder andere waargenomen langs het spoor Woerden-Breukelen. Dit gebied is onderdeel van de ecologische verbindingzone en valt binnen de ecostructuurzone. Rugstreeppad kan ook buiten de ecostructuurzone het voorkomen. Deze soort komt kan ook aangetroffen worden op (recent) bebouwde locaties zoals in de bebouwde kom. Derhalve dient tijdens grote bouwwerkzaamheden rekening gehouden te worden met deze soort. De soorten zijn niet te verwachten in agrarisch gebied dat intensief in gebruik is en ook niet in gebieden die langere tijd zijn bebouwd en verhard.

Conclusie

Binnen de ecostructuurzone dient bij de volgende werkzaamheden nader onderzoek naar amfibieën plaats te vinden.

- bodemwerkzaamheden, zoals bouwrijp maken van grond en vergraven;
- werkzaamheden aan waterpartijen en waterlopen.

In het bestemmingsplan zijn deze ontwikkelingen reeds gekoppeld aan aanlegvergunningen.

Buiten de ecostructuurzone zijn bij grote ontwikkelingen als aanleg van nieuwe wegen of woonwijken de kans op verstoren of doden van rugstreeppad groot. Omdat rugstreeppad als pioniersoort in heel Nederland voorkomt, is incidenteel verlies van leefgebied niet direct negatief voor de populatie. Wanneer bodemwerkzaamheden zoals vergraven en dempen met beleid wordt gedaan, is er juridisch geen sprake van verstoring. Bijvoorbeeld omdat gewerkt wordt volgens een erkende gedragscode. De sloten dienen vanaf één zijde te worden dichtgeschoven richting een open waterverbinding. Indien niet op deze manier kan worden gewerkt, dient eerst nader onderzoek te worden uitgevoerd.

Grote ontwikkelingen zijn niet toegestaan in het bestemmingsplan, de overige werkzaamheden zijn reeds gekoppeld aan een aanleg vergunning.

3.3.6

Reptielen

Gebruikte gegevens zijn afkomstig van de RAVON Waarnemingenoverzicht 2006 van de Stichting RAVON. Tevens zijn gedetailleerde en recente gegevens aangeleverd door Provincie Utrecht en Natuurgroep Kockengen. Uit de gegevens komt één ecostructuursoort naar voren, namelijk ringslang.

Ringslang is een soort uit tabel 3. Ringslang kan voorkomen in de buurt van oevers in vochtige veengebieden of moerasachtige locaties die afgewisseld zijn met hogere, liefst zandige overwinteringsgebieden. De ringslang kan goed zwemmen en jaagt op het land en in het water. Zijn voedsel bestaat voornamelijk uit muizen, padden, kikkers, watersalamanders en kleine visjes. Van daar dat de soort voldoende en kwalitatief goed water in zijn omgeving heeft. Het leefgebied moet verder rijk zijn aan variatie in vegetatiedichtheid, zonexpositie en vochtigheid en moet voldoende schuilplaatsen bieden. De soort is regelmatig in wegbermen aan te treffen. Zelfs als in het aanliggende gebied

geen ringslangen voorkomen. De bermsloten of andere aanliggende wateren moeten dan echter wel een goed ontwikkelde moerasvegetatie hebben. De aanwezigheid van voldoende schuilmogelijkheden (houtwallen, dichte vegetatie et cetera) is van groot belang.

Ringslangen leggen eind juni ongeveer 20 eieren in broeihopen van organisch materiaal (compost- en bladhopen). Deze zijn onder andere vanwege hun warmteontwikkeling essentieel voor het uitkomen van de eieren wat doorgaans in augustus en september gebeurt. Broedplaatsen kunnen verschillende jaren achter elkaar gebruikt worden en in de regel door meer vrouwtjes tegelijk. In de herfst zoeken de ringslangen overwinteringsplekken op zoals muizenholen in (spoor)dijken, de ruimtes tussen de basaltblokken van waterkeringen en onder boomwortels.

ECOSTRUCTUURZONE

Het leefgebied van ringslang valt voor een grootdeel binnen natuurgebieden, als de Polderreservaat en mogelijk de oevers van Grote Heicop, Bijleveld en de rivieren Aa en Angstel, en ligt hierdoor binnen de ecostructuurzone.

Het is mogelijk dat ringslang overwinterd en gebruikt maakt van composthopen in tuinen en erven nabij deze gebieden. Het wordt aanbevolen met deze mogelijkheid rekening te houden bij ontwikkelingen nabij het leefgebied van ringslang.

Conclusie

Ontwikkelingen binnen de ecostructuurzone die mogelijk effect hebben op ringslang komen overeen met de ontwikkelingen genoemd bij amfibieën. Deze ontwikkelingen zijn in het bestemmingsplan gekoppeld aan aanlegvergunningen.

3.3.7

Vissen

Gebruikte gegevens zijn afkomstig van het RAVON Waarnemingenoverzicht 2006 van de Stichting RAVON en Provincie Utrecht. Het plangebied is, als laagveenweide gebied, een waterrijk gebied met vele watergangen. Ecostructuursoorten die uit de gegevens naar voren komen, zijn weergegeven in tabel E. Hierna worden de voorkomende soorten besproken.

Tabel E. Ecostructuursoorten in de soortengroep vissen in het plangebied van de gemeente Breukelen

Nederlandse naam	Latijnse naam	Beschermingsregime
Bittervoorn	<i>Rhodeus cericeus</i>	Tabel 3
Kleine modderkruiper	<i>Cobitis taenia</i>	Tabel 2
Rivierdonderpad	<i>Cottus gobio</i>	Tabel 2

BITTERVOORN

Bittervoorn is een soort uit tabel 3 en staat tevens op de Rode lijst vermeld als kwetsbaar. De soort wordt aangetroffen in stilstaand of langzaam stromend water boven een niet te weke bodem, zoals in sloten, plassen en vijvers. Verder is een goed ontwikkelde onderwatervegetatie vereist, die beschutting geeft aan jonge vissen. In stromend water kan de vis in de oeverzone worden

aangetroffen. Voor zijn voortplanting gaat bittervoorn een symbiose aan met grote zwanen- of schildersmossels. De geslachtsrijpe wijfjes hebben een dunne, 3 cm tot 4 cm lange buis waarmee eitjes worden gelegd in de lichaamsholte van een mossel. In het plangebied zijn waarnemingen van Bittervoorn bekend in de watergangen nabij Groote Heicop, Bijleveld, Haarrijn en de Oudkoopse wetering.

Kleine modderkruiper

Bittervoorn

Kleine modderkruiper is een soort uit tabel 2. Kleine modderkruipers worden aangetroffen in sloten, beken, rivierarmen en meren. De soort is aangepast aan een leven op en in de bodem. In het veenweidegebied kan men kleine modderkruipers ook aantreffen in bredere poldersloten. Dit zijn doorgaans oudere dieren; jonge dieren hebben een voorkeur voor smallere sloten met ondiepe oeverzones. De soort komt verspreid in het plangebied voor.

KLEINE MODDERKRUIPER

Rivierdonderpad is een soort uit tabel 2. Het is een dominante vissoort in snelstromende wateren. Daarnaast komt hij voor aan de oevers van grote stilstaande wateren en in grote rivieren. Belangrijk is de aanwezigheid van holten onder stenen en wortels, waar de soort zich overdag schuilhoudt. De soort is waargenomen in de Angstel.

RIVIERDONDERPAD

De verspreidingsgegevens van vissen zijn niet gebiedsdekkend. Vanwege de grote aanwezigheid van sloten, (brede) watergangen en plassen en het feit dat de aanwezige ecostructuursoorten verspreid over het plangebied voorkomen, is de aanwezigheid en verdere verspreiding van deze soorten over het plangebied reëel. De ecostructuurzone valt voor de soorten bittervoorn en rivierdonderpad over de natuurgebieden en de bredere watergangen met goed ontwikkelde onderwatervegetatie. Hier zijn geen planregels van kracht waardoor bedreigende ingrepen mogelijk worden.

ECOSTRUCTUURZONE

De ecostructuurzone is echter niet geheel dekkend voor kleine modderkruiper, aangezien deze soort ook in kleinere (polder)slootjes voorkomen. Daarom dient voor activiteiten aan wateren in het hele plangebied beperkingen te worden opgesteld om deze ecostructuursoort te beschermen.

Omdat kleine modderkruiper in heel Nederland voorkomt, is het verlies van leefgebied niet negatief voor de populatie. Als bodemwerkzaamheden zoals vergraven en dempen met beleid wordt gedaan, is er juridisch geen sprake van verstoring. Bijvoorbeeld omdat gewerkt wordt volgens een erkende gedragscode. De sloten dienen vanaf één zijde te worden dichtgeschoven richting een

open waterverbinding. Wanneer het niet mogelijk is volgend de bovengenoemde wijze te werken dient nader onderzoek naar het voorkomen van kleine modderkruiper moet plaats vinden in de watergangen buiten de ecostructuurzone.

Deze ontwikkelingen zijn in het bestemmingsplan gekoppeld aan aanlegvergunningen.

3.3.8

Dagvlinders

Het plangebied is volgens Het Natuurloket matig tot redelijk onderzocht op het voorkomen van dagvlinders. Het beeld van de verspreiding is waarschijnlijk vrij compleet. Gebruikte soortgegevens zijn afkomstig van het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, nachtvlinders en libellen' van EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. In de uurhokken waarin het plangebied ligt, zijn waarnemingen bekend van één tabel 3-soort rouwmantel (*Nymphalis antiopa*) (zie tabel G).

ROUWMANTEL

In één van de uurhokken waarin het plangebied ligt is de tabel 3-soort rouwmantel waargenomen. De soort staat op de Rode lijst vermeld als verdwenen uit Nederland. De soort wordt nog wel regelmatig waargenomen als zwerver uit omliggende landen zoals Duitsland. Rouwmantel heeft een voorkeur voor kleinschalig, gevarieerd landschap van veldjes, paden, struweel en bos, liefst met geleidelijke overgangen.

ECOSTRUCTUURZONE

Aangezien het bij rouwmantel om zwervende exemplaren gaat die zich niet blijvend zullen vestigen, is voor rouwmantel geen verdere beschermingsmaatregel nodig.

3.3.9

Libellen

Delen van het plangebied zijn volgens Het Natuurloket redelijk tot goed onderzocht op het voorkomen van libellen. In het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van ecostructuursoorten. Dit komt overeen met het Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, nachtvlinders en libellen' van EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

Groene glazenmaker is voor zijn voortplanting afhankelijk van de waterplant krabbenscheer. In Kortrijkpolder zijn, langs het spoor Woerden-Breukelen, zijn waarneming bekend van deze soort. Krabbenscheer komt niet in de omgeving van deze vindplaatsen voor. Krabbenscheer komt alleen voor in het Polderreservaat en in, de buiten het plangebied gelegen, Vechtplassengebied en Botsbol. Mogelijk zijn de waargenomen individuen afkomstig uit deze gebieden, en is het plangebied onderdeel van het foerageergebied van deze individuen.

Het geschikte voortplantingsgebied van groene glazenmaker ligt alleen in natuurgebieden, als Polderreservaat, Vechtplassen en Botshol, en ligt hierdoor binnen de ecostructuurzone. Met de daar geldende planologische beperkingen op waterkwaliteit en -kwantiteit, is het leefmilieu van de soort en van krabben-scheer voldoende beschermd. Derhalve zijn geen beperkingen of aanlegvergunningen met betrekking tot libellen opgenomen in het bestemmingsplan.

3.3.10

Overige ongewervelden

Het plangebied is volgens Het Natuurloket slecht onderzocht op het voorkomen van overige ongewervelden. In het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van ecostructuursoorten. Streng beschermde als brede geelrandwaterroofkever en gestreepte waterroofkever, beide tabel 3 (bijlage IV), kunnen voorkomen in het plangebied. Deze soorten zijn bewoners van grote, stilstaande wateren, in het bijzonder meren, vennen, grind- en bruinkoolgroeven, en (vis)vijvers.

Geschikt leefgebied van deze soorten ligt alleen in natuurgebieden, als Botshol en Vinkeveense plassen, en ligt hierdoor binnen de ecostructuurzone.

3.3.11

Overzicht ecostructuursoorten

In het plangebied komen naast vogels, 23 ecostructuursoorten voor (zie hierna-volgende tabel).

Tabel F. Ecostructuursoorten in het plangebied van Breukelen

Soorten(groep)	Bescherming
Vaatplanten	
Rietorchis	<i>Dactylorhiza majalis</i> <i>ssp.praetermissa</i>
Waterdriëblad	<i>Menyanthes trifoliata</i>
Wilde gagel	<i>Myrica gale</i>
Zoogdieren - vleermuizen	
Baardvleermuis	<i>Myotis mystacinus</i>
Franjestaart	<i>Myotis nattereri</i>
Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>
Gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>
Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>
Soorten(groep)	Bescherming
Meervleermuis	<i>Myotis dasycneme</i>
Rosse vleermuis	<i>Nyctalus noctula</i>
Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>
Zoogdieren - overige	
Noordse woelmuis	Tabel 3
Waterspitsmuis	Tabel 3
Amfibieën	
Poelkikker	Tabel 3
Rugstreeppad	Tabel 3
Reptielen	
Ringslang	Tabel 3

Vissen	
Bittervoorn	Tabel 3
Kleine modderkruiper	Tabel 2
Rivierdonderpad	Tabel 2
Dagvlinders	
Rouwmantel	Tabel 3
Libellen	
Groene glazenmaker	Tabel 3
Overige ongewervelde	
Brede geelrandwaterroofkever	Tabel 3
Gestreepte waterroofkever	Tabel 3

3.4

Ecostructuurzone

De natuurgebiedzone op de ecostructuurkaart is gelegd over bestaande natuurgebieden (Ecologische hoofdstructuur, Streekplan Utrecht 2005-2015) en natuurontwikkelingsgebieden (Streekplan Utrecht 2005-2015). Deze gebieden hebben in het bestemmingsplan de functie natuur. Daarnaast is de ecostructuurzone gelegd over lijnvormige elementen die de geschikte gebieden voor ecostructuursoorten verbinden, zoals brede watergangen, boezemlandjes en houtsingels.

De vleermuiszone is gelegd over lijnvormige elementen en gebouwen die in of langs deze elementen staan. Binnen deze zone is de kans op het voorkomen van vleermuizen groot.

Binnen de drie zones is ook een bufferzone opgenomen rond de elementen waarin de kans op het voorkomen van de ecostructuursoorten ook groot is. De breedte van deze bufferzone is afhankelijk van de soorten die gebruikmaken van de elementen. In natuurgebieden is een relatief hoge natuurwaarde aanwezig. Het gaat hieronder anderen om vaatplanten, zoogdieren, vogels en amfibieën. Vanwege onder meer de mogelijkheden voor dispersie en het te vermijden risico van schaduwwerking is hier gekozen voor een zone van circa 30 m. Voor vleermuizen (waarvoor lijnvormige elementen van belang zijn) heeft vooral het betreffende element een belangrijke waarde. Zij zullen niet gauw open terrein oversteken. Een zone van circa 10 m rond het betreffende element is hierdoor voldoende om een grote kans op voorkomen te ondervangen. Bij watergangen, die van belang zijn voor amfibieën, vleermuizen en vissen, heeft voornamelijk het water en de oever een waarde. Een zone van circa 10 m rond het betreffende element is hierdoor voldoende om te waarborgen dat de wettelijk noodzakelijke zorgvuldigheid wordt gewaarborgd. Deze bufferzones zijn in de arcering van de drie zones opgenomen op de ecostructuurkaart.

3.5

Voorwaarden en consequenties voor het bestemmingsplan

3.5.1

Binnen de zones

In kader van de beschermde gebieden (Natura 2000, Beschermde natuurmonumenten en Ecologische hoofdstructuur), dient het gemeentelijk beleid gericht te zijn dat nieuwe plannen, projecten of handelingen binnen en in de nabijheid van deze gebieden (Natuurgebiedzone) niet zijn toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang (het 'nee, tenzij'-regime). Voorafgaand aan een ontwikkeling in of nabij de natuurgebiedenzone (zie Tabel E en kaart bijlage) dient een voortoets naar de effecten van de ontwikkeling op de gebieden uitgevoerd te worden.

NATUURGEBIEDZONE

In verband met de grote kans op natuurwaarden (beschermde soorten) dient het gemeentelijk ruimtelijk beleid binnen de ecostructuurzone (zie Tabel E en kaart bijlage) te zijn gericht op het uitvoeren van onderzoek naar natuurwaarden in kader van de Flora- en faunawet voorafgaand aan ontwikkelingen. Het gaat dan met name om ontwikkelingen als:

ECOSTRUCTUURZONE

- aan- en verbouw (en sloop van bouwwerken);
- bodemwerkzaamheden als (diep)woelen, (diep)ploegen, ontgraven en vergraven;
- werkzaamheden als het dempen of vergraven van watergangen;
- werkzaamheden als kappen en dunnen aan houtsingels, bosschages en ruigten.

Binnen de vleermuiszone (zie Tabel E en kaart bijlage) is een grote kans op het voorkomen van verblijfplaatsen, jachtgebied en/of vliegroutes van vleermuissoorten. De kans op het voorkomen van overige natuurwaarden zijn zeer gering binnen deze zone. Het gemeentelijk beleid dient er op zijn gericht dat voorafgaand aan de volgende ontwikkelingen nader onderzoek naar vleermuizen wordt uitgevoerd.

VLEERMUISZONE

Het gaat dan met name om ontwikkelingen als:

- aan- en verbouw (en sloop van bouwwerken);
- werkzaamheden als kappen en dunnen aan houtsingels, bosschages en ruigten.
- plaatsen van lichtmasten (straatverlichting, sportveld verlichting, etc.)

3.5.2

Buiten de zones

Ontwikkelingsmogelijkheden van in een natuurgebied-, ecostructuur- en vleermuiszone gelegen bestemmingen zullen op basis van de eerder genoemde onderzoeken en toetsen beoordeeld worden. Buiten deze zones kunnen bij recht ontwikkelingen worden toegelaten, omdat de kans op streng of overige beschermde natuurwaarden klein is. Nog steeds dient soortbescherming (de Flora en faunawet) in acht genomen te worden buiten deze zones, maar hoeft daar in het kader van het bestemmingsplan geen voorbehoud bij te gelden.

OPPORTUNISTEN

Indien de terreinkenmerken van en in terreindelen buiten de ecostructuurzone veranderen, kunnen hoge(re) natuurwaarden voor ecostructuursoorten ontstaan. Hierbij moet onder andere worden gedacht aan gronddepots en terreinen die langere tijd braak komen te liggen. Pioniersoorten als rugstreeppad en oeverwaluw, kunnen zich in deze gebieden vrij snel vestigen. Ontwikkelingen zoals gronddepots en het braakleggen van terreinen zal daarom aan een vergunningstelsel moeten worden gekoppeld. Vooral het opruimen van die situatie kan ontheffingsplichtig zijn voor de Flora- en faunawet.

VISSEN EN AMFIBIEËN

In het gehele plangebied dient rekening te worden gehouden met het voorkomen van de beschermde vissoort kleine modderkruiper. Wanneer werkzaamheden als dempen met beleid wordt gedaan, is er juridisch geen sprake van verstoring. De sloten dienen vanaf één zijde te worden dichtgeschoven richting een open waterverbinding. Indien niet op deze manier kan worden gewerkt, dienen voorafgaand aan werkzaamheden aan watergangen, de gevolgen op kleine modderkruiper te worden ingeschat, waarna mogelijk een onderzoek zal moeten plaatsvinden. Voor onderhoud aan waterwegen (bestendig beheer en onderhoud) kan worden gewerkt volgens een gedragscode. Er is reeds een goedgekeurde gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen.

VOGELS

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Binnen het plangebied zijn gebouwen aanwezig die door gierzwaluw en huismus als broedplaatsen kunnen worden gebruikt. Deze vogelsoorten broeden veelal onder dakpannen. Nesten van gierzwaluw en huismus zijn sinds kort jaarrond beschermd. Beide soorten zijn op de Aangepaste lijst (LNV augustus 2009) met jaarrond beschermde vogelnesten geplaatst. Bij sloop van gebouwen en bij renovatie van daken is aanvullend onderzoek naar het voorkomen van deze soorten noodzakelijk. Dit geldt ook voor gebouwen die buiten de ecostructuurzone liggen. Naast jaarrond beschermde soorten, dient in het gehele plangebied rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van overige broedende vogelsoorten. Vogels kunnen in nagenoeg het gehele plangebied (afhankelijk van de soort, onder daken, in struiken en op de grond) tot broeden komen. Wanneer er geen sprake is van sloop van gebouwen en/of renovatie van daken, kan men er van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of de werkzaamheden voor het broedseizoen worden begonnen en continu voortduren. Als de werkzaamheden voor

het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustigere broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. Indien wordt gekozen voor de tweede optie moeten struiken, bomen en nestkastjes ruim voor aanvang van het broedseizoen worden verwijderd.

De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt. In het plangebied is voor geen enkele soort de goede staat van instandhouding in het geding.

De conclusies uit het onderzoek volgens de ecostructuurmethode zijn voor de Flora- en faunawet voldoende voor het besluit van de gemeenteraad om het bestemmingsplan vast te stellen. Immers, de conclusie over benodigde onthefingen en de mogelijkheid die te verkrijgen, moet bij de besluitvorming in het kader van de Wet ruimtelijke ordening expliciet worden betrokken. De gemeenteraad mag hiervoor vertrouwen op het advies van de ecologen van ons bureau, mits dit is gebaseerd op goed en volledig onderzoek zoals hierbij gerapporteerd (ABRS 23 augustus 2006, 200600506/1).

CONCLUSIE

Tabel G. Gehanteerde zones en bijbehorende effecten van ontwikkelingen

Zone	Element	Ingreep	Effect	Soort	Vervolg stap
Natuurgebiedzone (Natura 2000, beschermde natuurmonumenten en Ecologische Hoofdstructuur)	Externe werking	Uitbreiding agrarisch bedrijf	Verzuring en vermesting	n.v.t.	Voortoets gebiedsbescherming en natuurwaarden
		Verandering van waterhuishouding en kwaliteit	Verdroging, verzuring en vermesting	n.v.t.	
		Inlaten van gebiedsvreemd water	Verzuring en vermesting	n.v.t.	
	Wegen en paden	Aanleg wegen	Verzuring (NOx depositie) en verstoring van leefgebied	n.v.t.	
		Toename recreatiedruk	(Geluids)verstoring van leefgebied	n.v.t.	
	Watergangen	Toename recreatiedruk	Golfslag en schade aan oevers	n.v.t.	
		Vergraven en dempen	Verstoring en/of vernietiging leefgebied	Noordse woelmuis, waterspitsmuis, bittervoorn, kleine modderkruiper, poelkikker	

	Graslanden	Verandering (intensivering) van beheer	Verstoring en/of vernietiging leefgebied	Noordse woelmuis, waterspitsmuis, rietorchis, wilde gagel	
		Betreding door mensen en machine	Bodemverdichting	n.v.t.	
Ecostructuurzone	Watergangen	Vergraven, verruimen en dempen	Verstoring en/of vernietiging leefgebied	Waterspitsmuis, bittervoorn, kleine modderkruiper, poelkikker	Onderzoek natuurwaarden
		Verandering van oeverhelling	Verstoring en/of vernietiging leefgebied	Waterspitsmuis	
		Verandering van waterhuishouding en kwaliteit	Verzuring, vermesing en afname kwel	Waterdrieblad, waterspitsmuis	
	Oevers	Deponeren van bagger	Verstoring en/of vernietiging leefgebied	Waterspitsmuis, ringslang	
		Verandering beheer	Verstoring en/of vernietiging leefgebied	Rietorchis, wilde gagel, noordse woelmuis, waterspitsmuis, ringslang	

Zone	Element	Ingrep	Effect	Soort	Vervolg stap
	Bebouwing	Aan- en uitbouw, verandering van gevels	Vernietiging nestplaats	Huisumus, Vleermuizen	
	Wegen, paden en erven	Aanleg van verharding buiten bouwvlak	Verstoring en/of vernietiging leefgebied	Vogels, rugstreeppad	
		Plaatsen van lichtmasten	Verstoring van jachtgebied en vliegroute	Vleermuizen	
	Opgaand groen en houtsingels	Vellen en rooien van houtopstanden	Vernietiging verblijfplaats, en verstoring leefgebied	Vogels, vleermuizen	
Vleermuiszone	Bebouwing	Aan- en uitbouw, verbouwing aan spouwmuren, gevels en daken	Vernietiging verblijfplaats	Vleermuizen, huisumus	Naderonderzoek vleermuizen en huisumus
	Opgaand groen en houtsingels	Vellen en rooien van houtopstanden	Vernietiging verblijfplaats, en verstoring leefgebied	Vleermuizen, vogels	Naderonderzoek vleermuizen

	We- gen, paden en erven	Plaatsen van licht- masten	Verstoring van jachtgebied en vliegroute	Vleermuizen	
	Watergan- gen	Plaatsen van licht- masten	Verstoring van jachtgebied en vliegroute	Watervleermuis, Meervleermuis	

B i j l a g e n

1. Codes Rode lijst
2. Uitleg beschermingsregime
3. Literatuurlijst
4. Effectenindicator Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen
5. Effectenindicator Natura 2000-gebied Botshol

Kaart Ecostructuur

Bijlage 1. Codes Rode lijst

BE	Bedreigd
EB	Ernstig Bedreigd
GE	Gevoelig
KW	Kwetsbaar
OG	Onvoldoende Gegevens
NB	Niet Beschouwd, standaardlijstsoort
TNB	Thans Niet Bedreigd
UW	Uitgestorven (wereldschaal)
UWW	In het Wild uitgestorven (wereldschaal)
VN	Verdwenen uit Nederland
VN*	Verdwenen uit Nederland voor 1900
VNW	In het wild verdwenen (Nederland)

Bijlage 2. Uitleg beschermingsregime

Soorten in tabel 1

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Algemene soorten'. Ze zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze 'Algemene soorten' geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld.

Soorten in tabel 2

Dit betreft de soorten die in de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet worden omschreven als 'Overige soorten'. Voor deze 'Overige soorten' geldt, in het kader van de Flora- en faunawet, een vrijstelling mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring (zie hierna). Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten ontheffing worden aangevraagd. Een ontheffing zal worden verleend als:

- er geen benutting of economisch gewin plaatsvindt;
- zorgvuldig wordt gehandeld.

Dit houdt in elk geval in dat de werkzaamheden geen wezenlijke invloed hebben op de soort. Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. Verder moet voorafgaand aan de werkzaamheden in redelijkheid alles worden verricht of gelaten om te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken dat dieren worden gedood of verwond en verblijfplaatsen worden beschadigd. Hierdoor ligt het voor de hand dat in ieder geval buiten het broedseizoen zal moeten worden gewerkt.

Soorten in tabel 3

Dit betreft de soorten die worden genoemd in bijlage 1 van de AMvB 2004 ex artikel 75 van de Flora- en faunawet of in bijlage IV van de Habitatrictlijn. Ontheffing voor deze soorten wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. Voor verstoring van deze soorten kan slechts ontheffing worden verleend als aan de volgende drie voorwaarden wordt voldaan:

- als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- als er geen alternatief is voor de werkzaamheden;
- als sprake is van een specifiek in de wet of de AMvB genoemde omstandigheid, bijvoorbeeld de bedreiging van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, bestendig gebruik en uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Gedragscodes voor soortenbescherming

Een gedragscode wordt noodzakelijk om van bepaalde vrijstellingen te kunnen gebruikmaken. De code moet door een sector of ondernemer worden opgesteld en worden goedgekeurd door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Een gedragscode maakt op systematische wijze duidelijk hoe aan de voorwaarden van de vrijstelling kan worden voldaan. Belangrijke elementen hierbij zijn de begrippen 'zorgvuldig handelen' en 'al het redelijke doen' om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Daarbij moet:

- een inventarisatie worden verricht naar beschermde soorten in het plangebied (door een deskundige);
- een plan van aanpak worden opgesteld voor het voorkomen van verstoring van de beschermde soorten;
- tevens een plan van aanpak worden opgesteld om verblijfplaatsen die voor langere periode worden gebruikt, te beschermen;
- bijzondere aandacht worden besteed aan soorten van de Rode lijst, bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn;

en tot slot:

- mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd die in strijd zijn met de verbodsbepalingen in de voor soorten meest kwetsbare periode.

Vogels

Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke inrichting geldt vrijstelling van de verboden als wordt gehandeld volgens een goedgekeurde gedragscode.

Als er geen gedragscode is, moet worden nagegaan of verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden. In dergelijk geval is het mogelijk ont-heffing aan te vragen. Men kan ook buiten het broedseizoen werken of starten voor het broedseizoen en de werkzaamheden continu laten voortduren waar-door geen verbodsbepalingen worden overtreden. Van belang is of een broed-geval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli duurt.

Bijlage 3. Geraadpleegde bronnen en literatuurlijst

- Provincie Utrecht, afdeling Groen.
- Natuurwerkgroep Kockengen, dank aan alle vrijwilligers.
- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicator.aspx>, de effectenindicator is een hulpmiddel voor initiatiefnemers, vergunningverleners en planmakers die te maken krijgen met activiteiten in of nabij Natura 2000-gebieden. De effectenindicator is een instrument waarmee mogelijke schadelijke effecten ten gevolge van de activiteit en plannen kunnen worden verkend.
- <http://www.minlnv.nederlandsesoorten.nl/lnv.db/lnv.db/home.htm> soortendatabase met beknopte informatie van soorten die in Nederland in het wild voorkomen of voor zouden kunnen komen.
- Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff bv Groningen/Houten 2005.
- Westhoff, dr. V., drs. A.J. den Held, Plantengemeenschappen in Nederland, boek Thieme & cie, Zutphen 1975.
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, Zoogdieren van West-Europa, Stichting Uitgeverij KNNV en Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht 1994.
- Broekhuizen. S, B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 1992.
- Dijkstra, V. 1997. Belangrijkste zoogdiergebieden in Nederland; mededeling 37 van de Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ), Utrecht.
- Limpens, H, K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen: Onderzoek naar verspreiding en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
- Kapteyn, K., Vleermuizen in het landschap: Over hun ecologie, gedrag en verspreiding, Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs en Provincie Noord-Holland, Haarlem 1995.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002, Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 - Nederlandse fauna 5, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Nie, dr. H. de, Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen, Media Publishing en Stichting Atlas Verspreiding, Doetinchem 1993.
- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De Dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera, Hesperioidea, Papilionoidea. - Nederlandse fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002, De Nederlandse libellen (Odonata) - Nederlandse fauna 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

- Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, Nachtvinders en libellen', EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.
- Peeters, T.M.J., C. van Achterberg, W.R.B. Heitmans, W.F. Klein, V. Lefeber. A.J. van Loon, A.A. Maelis, H. Nieuwenhuijsen, M. Reemer, J. de Rond, J. Smit, H.H.W. Velthuis, 2004. De wespen en mieren van Nederland (Hymenoptera: Aculeata) - Nederlandse fauna 6. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden, KNNV Uitgeverij, Utrecht & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- de Jong, Th., R. Beenen en P. Heuts 2004. Atlas van de Utrechtse vissoorten. Provincie Utrecht en De Stichtse Rijnlanden, Nederland, Utrecht.
- De Groot, T. 1999. De libellen van vijf laagveen moerassen. De Levende Natuur 100(4): 112-117. Nederland, Wageningen.
- Natuurgebiedsplan Vecht- en Plassengebied 2002, Provincie Utrecht
- Dijkstra, V. 1997. Belangrijke zoogdiergebieden in Nederland. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Nederland - Utrecht
- van Veen, P. 1999. Inrichtingsplan Landschapstroken Petgaten. Deelproduct: 118.1.0. Rijkswaterstaat Utrecht.
- Brons en partners, 2008. Herziening Beplantingsplan A2-Noord. Projectnummer: 98.006 / 695 / 726 / 812, Culemborg, Nederland.

Bijlage 4

Resultaten Effectenindicator² Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen

Storingsfactor																			
	oppervlakte verties	versnippering	verzuring	vermesting	verzoeting	verzilting	verontreiniging	verdroging	vernattig	verandering stroomsnelheid	Verandering overstromingsfrequentie	Verandering substraat dynamiek	verstoring door geluid	verstoring door licht	verstoring door trilling	optische verstoring	Verstoring door mechanische effecten	verandering van populatiedynamiek	Bewuste verandering soortensamenstelling
Kranswierwateren	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meren met krabbenscheer	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Vochtige heiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Blauwgraslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Overgangs- en trilvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Galigaanmoerassen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Hoogveenbossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Noordse woelmuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bittervoorn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Gestreepte waterroofkever	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Gevlekte witsnuitlibel	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Groenknotorchis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meervleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Platte schijfhoren	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rivierdonderpad	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Aalscholver	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grauwe Gans	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Grote karekiet (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
IJsvogel (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kolgans	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Krakeend	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

² De effectenindicator is een hulpmiddel voor initiatiefnemers, vergunningverleners en planmakers die te maken krijgen met activiteiten in of nabij Natura 2000-gebieden. De effectenindicator is een instrument waarmee mogelijke schadelijke effecten ten gevolge van de activiteit en plannen kunnen worden verkend. De effectenindicator geeft informatie over de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor de meest voorkomende storende factoren. Deze informatie is generiek: om vast te stellen of een activiteit in praktijk schadelijk is, moet vervolgonderzoek plaatsvinden.

Bijlage 5

Resultaten Effectenindicator³ Natura 2000 gebied Botshol

Storingsfactor																			
	oppervlakte verlies	versnippering	verzuring	vermesting	verzoeting	verzilting	verontreiniging	verdroging	vernattig	verandering stroomsnelheid	Verandering overstromingsfrequentie	Verandering substraat dynamiek	verstoring door geluid	verstoring door licht	verstoring door trilling	optische verstoring	Verstoring door mechanische effecten	verandering van populatiedynamiek	bewuste verandering soortensamenstelling
Kranswierwateren	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meren met krabbenscheer	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Blauwgraslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ruigten en zomen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Overgangs- en trilvenen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Galigaanmoerassen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Bittervoorn	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Kleine modderkruiper	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Meervleermuis	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Rivierdonderpad	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Snor (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Zwarte Stern (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

■ zeer gevoelig ■ gevoelig ■ niet gevoelig n.v.t. ■ onbekend

³ De effectenindicator is een hulpmiddel voor initiatiefnemers, vergunningverleners en planmakers die te maken krijgen met activiteiten in of nabij Natura 2000-gebieden. De effectenindicator is een instrument waarmee mogelijke schadelijke effecten ten gevolge van de activiteit en plannen kunnen worden verkend. De effectenindicator geeft informatie over de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor de meest voorkomende storende factoren. Deze informatie is generiek: om vast te stellen of een activiteit in praktijk schadelijk is, moet vervolgonderzoek plaatsvinden.

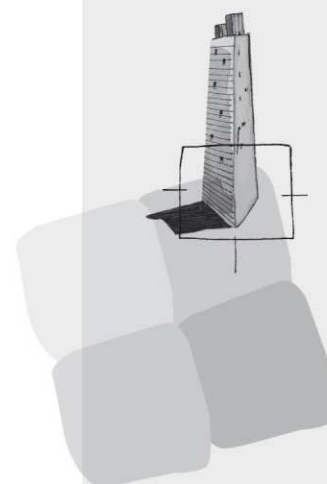
Colofon

Opdrachtgever
Gemeente Breukelen

Rapport
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
Mevrouw drs. J. Pronk
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
038.00.01.20.09

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Utrechtseweg 7
Postbus 2153
3800 CD Amersfoort
T 033 465 65 45
F 033 461 14 11
E amersfoort@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort